

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA VISOKO ŠOLSTVO, ZNANOST IN TEHNOLOGIJO

www.mvzt.gov.si, e: gp.mvzt@gov.si

Kotnikova 38, 1000 Ljubljana, t: 01 478 4708, f: 01 478 4723

DRZNA SLOVENIJA
Slovenija: družba znanja

NACIONALNI PROGRAM
VISOKEGA ŠOLSTVA 2011-2020

Št. dokumenta: 0072-8/2010/2

Dokument predstavlja neelektoriran osnutek Nacionalnega programa visokega šolstva 2011 – 2020, ki ga ponujamo v javno razpravo.

Ljubljana, 8. september 2010

Kazalo vsebine

1.	Uvod	4
2.	Razsežnosti, cilji in ukrepi.....	7
2.1	Visokošolski sistem.....	8
2.1.1	Cilji.....	10
2.1.2	Ukrepi.....	12
2.2	Struktura študija in visokošolskih kvalifikacij	17
2.2.1	Cilji:	18
2.2.2	Ukrepi:.....	19
2.3	Financiranje.....	22
2.3.1	Cilji:	23
2.3.2	Ukrepi:.....	23
2.4	Raznolikost in različnost.....	26
2.4.1	Cilji:	27
2.4.2	Ukrepi:.....	27
2.5	Kakovost in odgovornost.....	28
2.5.1	Cilji:	30
2.5.2	Ukrepi.....	31
2.6	Internacionalizacija	35
2.6.1	Cilji:	36
2.6.2	Ukrepi:.....	37
2.7	Socialna razsežnost	42
2.7.1	Cilji:	43
2.7.2	Ukrepi.....	44
3.	Normativi in standardi.....	48
4.	Področja nacionalnega pomena	48
5.	Spremljanje uresničevanja NPVŠ	48
6.	Okvirni obseg sredstev za uresničevanja NPVŠ	49
7.	Povzetek NPVŠ.....	50
8.	Priloge	53
8.1	Slovar.....	53
8.2	Izhodišča za NPVŠ.....	56
8.3	Podatki	56
8.4	Relevantna mednarodna poročila in deklaracije	56

1. Uvod

Vloge visokega šolstva

Znanje je javno dobro, visoko šolstvo je javna odgovornost. Temeljne vloge visokošolskega izobraževanja v družbi so predvsem krepitev in opolnomočenje državljanov za osebni razvoj, profesionalno kariero in aktivno državljanstvo ter za duhovni, socialni in ekonomski razvoj skupnosti. Zato visoko šolstvo in z njim povezano znanstveno-raziskovanje postavljamo v jedro razvojnih ambicij Republike Slovenije. Visokošolsko izobraževanje je za Republiko Slovenijo prednostno, še posebej v sedanjem zahtevnem obdobju svetovne gospodarske krize.

Stanje

Od nastanka slovenske države smo priča velikim spremembam na področju visokega šolstva. Tako v slovenskem kot mednarodnem visokošolskem prostoru je število študentov hitro naraščalo, povečala se je mobilnost študentov in proforskega osebja, nastopile so nove okoliščine kot so globalizacija, izreden tehnološki napredek, nadnacionalno odločanje, zahteve po boljši kakovosti visokega šolstva, rastoči stroški za izobraževanje in še vrsta drugih političnih, socialnih, ekoloških in nenazadnje tudi gospodarskih sprememb.

Slovenija se je v tem obdobju aktivno in tvorno vključila v bolonjski proces, kot članica Evropske unije pa se je zavezala ciljem lizbonske agende.

Število študentov v Sloveniji je v zadnjih desetletjih stalno naraščalo z izjemo zadnjih treh let, ko se je pričel že odražati generacijski upad. Vključenost 'tipične generacije' v visoko šolstvo je visoka in primerjalno z drugimi državami Evrope nadpovprečna. Opazimo pa visok delež študentov, ki študija ne zaključijo in daljše trajanje študija v primerjavi z drugimi evropskimi državami. V Sloveniji je število visoko izobraženih ljudi naraščalo, vendar izobraženost slovenske populacije na terciarnem nivoju ne zadošča ambicioznim projekcijam potreb naše družbe, prav tako ni primerljivo z najboljšimi državami v Evropski uniji. Poleg tega demografski trendi za Slovenijo kažejo pomemben upad prebivalstva do leta 2060. Že leta 2020 se bo število devetnajstletnikov, torej generacije, ki se običajno vpisuje na visokošolske institucije, zmanjšalo za 20 odstotkov glede na leto 2010. Tudi na ravni najboljše izobraženih zaostajamo, saj imamo v primerjavi z razvitimi državami Evropske unije majhen delež doktorjev znanosti na število prebivalcev. Prav tako pa imamo tudi bistveno manj zaposlenih doktorjev znanosti v gospodarstvu kot v drugih državah Evropske unije.

V zadnjih letih se je povečalo število visokošolskih učiteljev, kar je pripomoglo k izboljšanju razmerja med številom učiteljev in študentov, vendar še ne dosegamo povprečja držav OECD. V Sloveniji beležimo nizek odstotek študentov in visokošolskih učiteljev iz drugih

držav, prav tako je delež mobilnih slovenskih študentov in učiteljev premajhen. Število skupnih študijskih programov s tujimi visokoškolskimi institucijami je neznatno.

Število visokošolskih zavodov in študijskih programov je v zadnjih letih bistveno naraslo. Nastalo je veliko dislociranih enot visokošolskih zavodov. Novi samostojni visokošolski zavodi nudijo predvsem programe družboslovnih smeri. Značilno je, da večina visokošolskih zavodov nudi podobne programe, ki ne kažejo večje raznolikosti. Prav tako se na enakih lokacijah odpirajo novi zavodi ali dislocirane enote, katerih razvoj ni strateško in sistemsko vpet v celovit koncept visokega šolstva v Sloveniji.

V primerjavi z bolj razvitimi državami Evropske unije ali z državami OECD zelo zaostajamo v izdatkih za visoko šolstvo in za znanstveno-raziskovanje. Prav tako beležimo bistveno nižje izdatke za terciarno izobraževanje v primerjavi z osnovnošolskim in srednješolskim izobraževanjem. Med vsemi sredstvi za slovensko visoko šolstvo, namenjamo relativno visok delež za socialne transfere študentov, zlasti v primerjavi z nekaterimi drugimi državami. Učinkovitost slovenskega visokega šolstva je glede na velik študentski osip in velike socialne transferje zaskrbljujoča, kar navajajo tudi evropski analitiki, zlasti zaradi vpliva na trg delovne sile.

Ugotavljamo, da v Sloveniji zaostajamo tudi na drugih področjih, ki so povezana z visokim šolstvom, npr. pri 'na znanju temelječih storitvah', inovacijah, patentih in drugih inovacijskih dosežkih, tako v primerjavi z drugimi državami Evropske unije kot državami OECD. Delež raziskovalnih sredstev v visokoškolskem sektorju je v primerjavi z državnim raziskovalnim sektorjem nizek, med najmanjšimi v Evropski uniji. Na univerzah hkrati opazimo sorazmerno velik delež uporabnostno naravnanih aplikativnih raziskav v primerjavi s temeljnim znanstvenim raziskovanjem. Očitna je torej sistemska ločenost in neusklajenost visokošolskega, znanstveno-raziskovalnega, tehnološko-razvojnega in gospodarskega razvoja.

Priprava strategije razvoja slovenskega visokega šolstva

Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo že od januarja 2010 spodbuja javno razpravo o razvoju slovenskega visokega šolstva. Preko spletne strani in razprav na različnih forumih je svoje premisleke prispevalo štirinajst ekspertov, več visokošolskih deležnikov (Univerza v Mariboru, Študentska organizacija Slovenije, nekateri samostojni visokošolski zavodi) in vrsta posameznikov. O razvoju visokega šolstva in znanosti je razpravljalo več teles na svojih sejah: Svet RS za visoko šolstvo, Svet Vlade RS za študentska vprašanja, Svet za znanost in tehnologijo RS. Pripravili smo vrsto analiz in podatkov o visokem šolstvu in analizi preteklih nacionalnih programov na področju visokega šolstva ter raziskovanja in razvoja. Pri oblikovanju osnutka Nacionalnega programa visokega šolstva smo konceptualno upoštevali omenjene razprave in dokumente, podatke in dejstva o stanju in trendih ter celovito zaobjeli izpostavljene težave in vprašanja.

Ukrepe za nadaljnji razvoj visokošolskega prostora obravnavamo v dolgoročni perspektivi, skupaj z nacionalnim programom iz področja raziskovalne in inovativne dejavnosti, saj so petletni programi prekratki za doseganje pomembnih ciljev. To se je izkazalo v izkušnjah s preteklimi nacionalnimi programi tako na področju visokega šolstva kot tudi raziskovalne dejavnosti. V ta namen smo oblikovali osnutek programa do leta 2020 in tako ponujamo pogled v srednjeročno prihodnost. Pri tem upoštevamo vpliv trenutnih ukrepov v daljši časovni perspektivi.

V predlogu nacionalnega programa se smiselno navezujemo na celotno področje terciarnega izobraževanja, v katerega so poleg visokošolskih institucij vključene tudi višje strokovne šole. Program vključuje tudi povezovanje z znanostjo in znanstveno politiko. V slednjem pogledu je komplementaren z novim Nacionalnim razvojnim in inovacijskim programom 2011 – 2020.

Nacionalni program visokega šolstva je uresničljiv. Vsem zapisanim ciljem so določeni ukrepi, merila in odgovorni akterji. Uresničevanje ciljev Nacionalnega programa visokega šolstva je možno le z angažiranim sodelovanjem vseh akterjev visokošolskega in znanstveno-raziskovalnega, kakor tudi širšega družbenega okolja Slovenije, vključujoč kritično javnost. Neodvisno spremljanje doseženih rezultatov in učinkov nacionalnega programa visokega šolstva je eden od ključnih pogojev za realizacijo zastavljenih ciljev.

2. Razsežnosti, cilji in ukrepi

Slovenski visokošolski prostor v letu 2020 bo slonel na štirih glavnih stebrih, ki bodo podpirali vlogo visokega šolstva v družbi znanja, postavljeni pa bodo na dva temelja. Povezovalna temelja, ki podpirata stebre, sta posodobljena struktura študija s primerno ureditvijo visokošolskega sistema ter takšen sistem financiranja visokega šolstva, ki nagrajuje kakovost in spodbuja doseganje ciljev NPVŠ. Glavni stebri so: diverzifikacija, ki prinaša raznolikost vrst in poslanstev institucij ter študijskih programov za doseganje vseh osnovnih ciljev visokega šolstva; internacionalizacija oziroma odprtost v mednarodni prostor, ki je nujna za delovanje visokošolskih institucij v sodobnih globalnih razmerah; kakovost, ki bo vsem omogočala mednarodno primerljivo in priznano visokošolsko izobrazbo, zaposljivost in mobilnost v evropskem prostoru ter širše; socialna razsežnost, ki bo omogočala pravičen dostop do visokega šolstva in neovirano dokončanje študija.

V besedilu so po posameznih vsebinskih dimenzijah (stebri in temelja) opredeljeni cilji in konkretni ukrepi za njihovo doseganje. Program omogoča natančno razumevanje potrebnih akcij, terminskega načrta ter odgovornosti zanje. NPVŠ je celovita nacionalna strategija in zato vključuje potrebne dejavnosti vseh visokošolskih deležnikov in drugih akterjev. Za skupno doseganje postavljenih ciljev je potrebna širša družbena in medgeneracijska zaveza in odgovornost vseh akterjev, kar je tudi zapisano pri posameznih dimenzijah ter ukrepih.

2.1 Visokošolski sistem

Visokošolski zavodi v slovenskem visokošolskem prostoru so univerze, fakultete, umetniške akademije in visoke strokovne šole. Fakultete, umetniške akademije in visoke strokovne šole se lahko ustanovijo tudi kot samostojni visokošolski zavodi izven univerz. Univerze po Zakonu o visokem šolstvu zagotavljajo razvoj znanosti, strokovnosti in umetnosti ter posredujejo znanje, fakultete opravljajo znanstveno-raziskovalno in izobraževalno dejavnost, visoke strokovne šole pa izobraževalno in tudi strokovno dejavnost. Takšna ureditev bi naj zagotavljala neke vrste binarno ureditev na ravni visokega šolstva, ki bi omogočala razvoj znanosti in univerzitetno izobraževanje ter druge vrste izobraževanja, ki bi nudilo pridobivanje strokovnih kompetenc diplomantov s praktičnim delom v povezavi z gospodarstvom. Ob tem je bilo prisotno pričakovanje po postopni samodejni oziroma naravni diverzifikaciji visokošolskih institucij v smeri binarnosti, pri čemer bi bile ene vrste institucij bolj teoretsko raziskovalno naravnane, druge pa strokovno. To pričakovanje se ni uresničilo, saj visokošolski zavodi danes na istih institucijah in deloma z istimi kadri izvajajo obe vrsti študijskih programov – tako univerzitetne kot strokovne, pri čemer se vsebine pogosto prepletajo, načini poučevanja in dela pa so zelo podobni, če ne enaki. Vsi visokošolski deležniki izpostavljajo, da takšno prepletanje ne daje pričakovanih rezultatov. Trend, ki ga lahko opazimo, vključno s porastom števila novih, predvsem samostojnih visokošolskih zavodov je, da so se visokošolski zavodi v zelo kratkem času po ustanovitvi in začetku delovanja praviloma preoblikovali iz visokih strokovnih šol v fakultete, ki želijo izvajati čim več vseh vrst študijskih programov, vključno z znanstvenim doktorskim študijem izven univerz. Slednji pojav je izjema v evropskem visokošolskem prostoru in širše, saj le univerze zagotavljajo primerno okolje in kritično maso za izvedbo kakovostnega raziskovalnega doktorskega študija. Ob visokošolskih zavodih na področju znanosti delujejo tudi raziskovalni inštituti. Institucionalno sodelovanje med visokošolskimi in raziskovalnimi institucijami je tako na področju raziskovalne kot na področju izobraževalne dejavnosti pogosto premajhno, kar onemogoča sinergijo in optimalno izkoriščanje potencialov v Sloveniji.

V prihodnjem desetletju bodo visokošolske institucije pri svojem delovanju več in bolje sodelovale med seboj ter se povezovale z raziskovalnimi inštituti, gospodarstvom in negospodarstvom. Sodelovanje moramo izboljšati zaradi doseganja kritične mase tako na visokošolskih kot znanstveno-raziskovalnih institucijah. Vzpostaviti moramo učinkovitejše delovanje posameznih institucij ter omogočiti lažji prehod študentov in visokošolskih učiteljev med posameznimi institucijami in izkoriščenost danih kapacitet. Ob upoštevanju avtonomnosti institucij znanja bomo s pomočjo razvojnih sredstev trajneje podpirali neposredno povezovanje visokošolskih zavodov in raziskovalnih inštitutov.

Vzpostavili bomo takšne mehanizme, ki bodo univerze spodbudili in jim hkrati omogočali organizacijske možnosti za boljše sodelovanje in povezovanje svojih članic, saj bodo na ta način obogatile ponudbo interdisciplinarnih oziroma multidisciplinarnih študijskih

programov. Spodbujali bomo tudi racionalizacijo in večjo učinkovitosti delovanja visokošolskih zavodov, med drugim tudi oblikovanje univerzitetnih razvojnih centrov, skupnih strokovnih in drugih podpornih služb, kjer je to smiselno.

Ob spoštovanju avtonomije univerz in visokošolskih institucij bomo okrepili tako zunanjo kot notranjo institucionalno odgovornost. Visokošolske institucije samostojno upravljajo s svojim stvarnim premoženjem in avtonomno pripravljajo študijske programe ter postavljajo akademske standarde študijskih programov, izbirajo kadre in študente ter oblikujejo kriterije za lastno organiziranost, upravljanje in finančno odločanje. V prihodnje bodo visokošolske institucije imele večjo možnost vpliva na izbiro študentov, zlasti na drugi in tretji stopnji. Izkazovati bodo morale večjo odgovornost do družbenih pričakovanj pri izvajanju svoje vloge in doseganju rezultatov. Za zagotavljanje omenjene avtonomije bomo poiskali najprimernejšo statusno in pravno obliko tudi ob upoštevanju priprave nove zakonodaje, ki ureja javne zavode. Če slednja ne bo nudila primerne strukturnega oziroma statusnega ogrodja za visokošolske institucije, bomo to področje celovito uredili v področni zakonodaji. Institucije bodo pridobile še večjo avtonomijo pri določanju vrste in obsega dela zaposlenih, saj zakon ne bo več administrativno reguliral delovnih obremenitev. Sistem visokošolskih kadrov vključno s habilitacijami bomo posodobili v dialogu z visokošolskimi institucijami. Habilitacije oziroma nazive bomo ločili od zaposlitve oziroma delovnega mesta. Visokošolske institucije bomo spodbudili za neposredno vključevanje kadrov iz raziskovalnih inštitutov in neakademskega okolja v študijski proces. Visokošolski učitelji in sodelavci ter raziskovalci bodo lahko izstopili iz sistema javnih uslužbencev. V tem primeru bodo osnovne pravice in dolžnosti urejene fleksibilneje.

V kontekstu večje diverzifikacije, fleksibilizacije, deregulacije in povečanja transparentnosti slovenskega visokega šolstva je treba bolje opredeliti binarnost univerzitetnih in strokovnih študijskih programov in visokošolskih institucij. 'Teoretsko-raziskovalna' usmeritev in 'strokovna' usmeritev študija morata biti zaradi boljšega in predvsem kakovostnejšega razvoja vseh potencialov institucij in študentov ločeni, in sicer tako da ne bo prihajalo do danes zaznanih zaviralnih prepletanj univerzitetnih in strokovnih programov ali posameznih vsebin. Zato predlagamo, da v prihodnje univerze ne bi več vključevale visokih strokovnih šol in ne izvajale visokih strokovnih programov. Potreba po kompleksnih in neposredno uporabnih družbenih in tehnoloških strokovnih znanjih je vse večja, kar zahteva strokovno poglobljanje znanj in usposobljenosti tudi na drugi študijski stopnji. Zato uvajamo programsko binarnost na prvi in drugi študijski stopnji ob hkratni uvedbi institucionalne binarnosti. Slovenski visokošolski prostor bodo tako poleg univerz tvorile tudi t.i. politehnike, ki bodo izvajale visokošolske strokovne študijske programe na prvi in drugi stopnji.

Univerza v okviru različnih znanstvenih disciplin in umetniških področij omogoča nastajanje in posredovanje novih znanstvenih ter umetniških spoznanj. Zato mora nujno izkazovati mednarodno primerljive rezultate na področju znanosti oziroma vrhunske umetnostne dosežke in zagotavljati odlično poučevanje. Izobraževalni proces mora temeljiti na

najsodobnejših akademsko teoretskih in strokovnih znanjih ter bistveno večji vključenosti visokošolskih učiteljev in študentov v znanstveno-raziskovalno delo. To bo mogoče le ob boljšem razmerju med številom študentov in visokošolskih učiteljev ter sodobnejši pedagoški in raziskovalni opremljenosti. Univerza mora obsegati vsaj štiri znanstvene discipline (FRASCATI) in vsaj pet izobraževalnih področij (ISCED). Le takšne univerze bodo zagotavljale okolje za raziskovanje na vrhunskem nivoju, s čemer bo samo ta vrsta institucij zagotavljala pogoje za izvajanje doktorskega študija. Univerzitetno okolje bo ustvarjalno in inovativno ter bo nudilo primeren prostor za razreševanja aktualnih izzivov časa. Poleg specifičnih bodo univerze še posebej skrbele za zagotavljanje generičnih kompetenc, zlasti ustvarjalnosti, inovativnosti, kritičnega razmišljanja, samostojnosti in skupinskega dela ter sposobnosti delovanja v mednarodnem prostoru. Univerze bodo izvajale univerzitetne študijske programe na vseh treh študijskih stopnjah. Prav tako bodo odpravljene vse državne in administrativne ovire za večje sodelovanje in povezovanje univerz ter raziskovalnih inštitutov. Učinkovito in neposredno sodelovanje oziroma združevanje bomo nagrajevali preko večjega institucionalnega financiranja visokega šolstva in raziskovalne dejavnosti. Trenutno razpoložljivi finančni in kadrovski viri omogočajo ob izpolnjevanju zgornjih pogojev delovanje največ treh javnih univerz v Republiki Sloveniji.

Politehnike bodo prvenstveno nudile najodobnejša kakovostna strokovna in uporabna znanja in kompetence. Izobraževalni proces bo temeljil predvsem na zagotavljanju strokovnih kompetenc diplomantov ob doseganju zahtevanih generičnih, ki bodo izhajale iz nacionalnega ogrodja kvalifikacij, in trajnejšem sodelovanju s potencialnimi uporabniki njihovega znanja, zlasti z gospodarstvom ter potrebami regije, v kateri delujejo. Način strokovnega poučevanja bo usmerjen na pridobivanje praktičnih znanj in veščin ter na sposobnosti uporabe znanj v različnih okoljih, kurikulum pa bo vključeval praktično usposabljanje, ki bo moralo biti vnaprej zagotovljeno. Večji bo poudarek na opogumljanju za samostojno poslovno dejavnost in pridobivanju veščin za upravljanje z znanjem. Na ta način bodo vzpostavljene poti za prenos znanja oz. implementacija raziskovalnih dosežkov v gospodarstvo. Višje strokovno šolstvo bo sistemsko krajši del oziroma kratki cikel znotraj prve strokovne študijske stopnje. Tako bodo omogočeni prehodi med višjimi strokovnimi šolami in politehnikami znotraj posameznih disciplin, pri čemer bo sodelovanje obeh vrst institucij nujno. Politehnike bodo izvajale strokovne študijske programe na prvi in drugi študijski stopnji in bodo predstavljale kakovostno drugačno, vendar statusno enakovredno visokošolsko izobraževanje.

2.1.1 Cilji

- Na novo opredeliti pogoje za ustanavljanje in delovanje posameznih vrst visokošolskih institucij.
- V novi ureditvi visokošolskih institucij omogočiti popolnoma avtonomno odločanje o notranji organizacijski strukturi.

- Uvesti institucionalno binarnost: razločitev univerz in politehnik.
- Uvesti programsko binarnost tudi na drugi študijski stopnji.
- Zmanjšati število študijskih programov in omogočiti večjo izbirnost vsebin.
- Posodobiti sistem habilitacij.
- Vzpostaviti sistem notranje organiziranosti univerz, ki bo spodbujal sodelovanje oddelkov in/ali članic ter omogočal večje število interdisciplinarnih in multidisciplinarnih programov.
- Izboljšati sodelovanje visokošolskih institucij z javnimi raziskovalnimi zavodi.
- Izboljšati sodelovanje visokošolskih institucij z gospodarstvom in negospodarstvom.
- Spremeniti izobrazbeno zahtevo prve in druge študijske stopnje pri zaposlovanju v sistemu javnih uslužbencev.

Merilo:

Do leta 2020 bodo ustanovljene politehnike; visokošolski strokovni študijski programi se bodo izvajali samo na politehnikah

Od študijskega leta 2020/2021 bo mogoč vpis le v prenovljene študijske programe po novi strukturi študija v smislu binarne ureditve

Povečati sodelovanje in povezovanje univerz ter javnih raziskovalnih zavodov do leta 2013

Do leta 2013 fleksibilneje urejen status zaposlenih na visokošolskih institucijah

2.1.2 Ukrepi

1. Ukrep: **Na novo opredeliti pogoje za ustanavljanje in delovanje posameznih vrst visokošolskih institucij: obstajale bodo univerze in politehnike**

- S spremembo Zakona o visokem šolstvu v letu 2011; ukrep bo za nove institucije uveljavljen od 2011, za spremembo obstoječih institucij pa v obdobju od 2011 do 2020.
- Odgovornost: visokošolske institucije, Vlada (MVZT), NAKVIS.
- Pojasnilo: Glede na institucionalno binarnost ter trenutno stanje slovenskega visokošolskega prostora je potrebno na novo opredeliti posamezne vrste visokošolskih institucij ter določiti pogoje za univerzo in ostale institucije. Pri tem razumemo univerzo kot znanstveno-raziskovalno institucijo s celovito ponudbo, ki dosega kadrovske, raziskovalne, disciplinske in študentske kritične mase. Politehnike bodo po drugi strani nudile kvalitetno drugačno izobraževanje, aplikativno in v povezavi z neakademske okolje, zlasti gospodarstvom. Prehodi med obema vrstama izobraževanja, ki jih bosta nudili ti dve vrsti institucij bodo omogočeni in razmeroma fleksibilni.

2. Ukrep: Uvedba celovite **binarnosti**:

- a. programska binarnost na prvi in drugi študijski stopnji**
- b. institucionalna binarnost**

- Programska binarnost (ob prvi tudi na drugi študijski stopnji) se uvede z Zakonom o visokem šolstvu leta 2011. Ukrep bo za nove študijske programe uveljavljen od leta 2011, za obstoječe študijske programe pa postopoma ob reakreditaciji, najkasneje do leta 2016.
- Institucionalna binarnost se uvede z Zakonom o visokem šolstvu leta 2011; ukrep bo uveljavljen postopoma do leta 2020.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT, MG), visokošolske institucije, NAKVIS.
- Pojasnilo: Programska binarnost pomeni obstoj akademsko-univerzitetnih in visoko strokovnih študijskih programov na prvi in drugi študijski stopnji. Tretja študijska stopnja bo ostala enotna, torej znanstveno-raziskovalna. Institucionalna binarnost pomeni, da bodo obstajale univerze in politehnike. Univerze bodo izvajale samo univerzitetne študijske programe, politehnike pa samo strokovne. Pri tem gre za kvalitetno različni obliki programov in nabor različnih kompetenc diplomantov. Univerze bodo izvajale temeljno znanstveno-raziskovalno dejavnost, imele bodo kritično maso za vrhunsko znanstveno-raziskovalno okolje ter kakovosten doktorski študij. Politehnike bodo aktivno sodelovale s potencialnimi uporabniki, zlasti z gospodarstvom v okviru koncepta pametne specializacije na raziskovalno razvojnem

področju ter zagotavljale strokovno, aplikativno znanje. Pri tem bodo omogočeni prehodi med strokovnimi in univerzitetnimi študijskimi programi. Politehnike bodo integrirane visokošolske institucije z upravljavsko strukturo, ki bo omogočala aktivno sodelovanje posameznih organizacijskih enot oziroma kadrov ter omogočala primerno uporabo svojega potenciala. Prav tako bodo politehnike omogočale lažje vključevanje učnega osebja iz neakademskega okolja, zlasti gospodarstva. Merila za njihovo akreditacijo ter zahteve za ustanovitev in delovanje se bodo razlikovale od meril za delovanje univerz.

- Izvedbeni načrt: Institucionalna binarnost bo izvedena postopoma v roku 10 let v sodelovanju z vsako obstoječo javno visokošolsko institucijo posebej ter po individualiziranih načrtih tako, da se bo zagotovila kakovost obeh vrst novih institucij ter smotrna delitev opreme in zagotavljanje kadrov, finančnih virov ter prostorskih kapacitet. Novi centri bodo zagotavljali regijsko pokritost z visokošolsko mrežo.
- Financiranje ukrepa: zagotovili bomo novih 10 milijonov EUR na leto in enkratno investicijo v višini 100 milijonov EUR (vključujoč sredstva iz finančne perspektive Evropskega strukturnega sklada za regionalni razvoj).

Opomba:

Omenjen ukrep je predlog MVZT po opravljeni analizi stanja ter diskusijah z visokošolskimi deležniki. S strani vseh je bilo izpostavljeno temeljno nezadovoljstvo s trenutnim stanjem na tem področju, ki po njihovih ocenah ni primerno in tudi ne vzdržno. V primeru zavrnitve pripravljenega ukrepa je alternativna pot oblikovanje institucionalne in programske unitarnosti.

- Pojasnilo: Ukine se formalna programska binarnost tudi na 1. študijski stopnji. Obstajali bi le študijski programi 1., 2. in 3. stopnje. Pri tem bi programi ponujali najrazličnejše vsebine in nabor različnih kompetenc. Okrepiti bi se morala orodja transparentnosti – priloga k diplomi bo pomemben vir informacij o kompetencah diplomantov. Prav tako se bi prilagodili selekcijski mehanizmi – visokošolske institucije bi izbirale kandidate s primernimi kompetencami za uspešen študij, pri čemer bi se morali spremeniti tudi vstopni pogoji na 1. študijsko stopnjo, tako, da se bodo upoštevale različne oblike zaključevanja srednjih šol (splošna in strokovna matura).

3. Ukrep: **Posodobitev sistema habilitacij**

- S spremembo Zakona o visokem šolstvu v letu 2011.
- Odgovornost: Vlada (MVZT), visokošolske institucije, NAKVIS.
- Pojasnilo: Karierni sistem visokošolskih kadrov vključno s habilitacijami bomo posodobili v dialogu z visokošolskimi institucijami. Habilitacije oziroma nazive bomo ločili od zaposlitve oziroma delovnega mesta, visokošolske institucije pa se bodo lahko same odločale, na katero delovno mesto bodo zaposlili habilitiranega profesorja. Kategorije delovnih mest bodo: asistenti, docenti, izredni in redni profesorji. Asistenti bodo lahko doktorski kandidati ali mladi doktorandi, profesorji pa bodo postali z opravljeno 'habilitacijo' na univerzi. Pridobljene habilitacije bodo veljale na vseh visokošolskih institucijah v Slovenji. Le ta bo poleg znanstveno-raziskovalnih dosežkov enakovredno ovrednotila tudi pedagoško usposobljenost. Po

opravljeni habilitaciji bo lahko univerza sama odločala, na katero delovno mesto bo zaposlila posameznika (torej mesto docenta, izrednega ali rednega profesorja), po presoji njegovih dosežkov in kompetenc. Raven odločanja se bo torej prenesla na univerzitetno raven. Pri tem bo lahko fleksibilnejša kot sedaj, NAKVIS bo v procesu evalvacije pregledal le ustreznost kadrovske strukture institucije. Pogoji dela in zahteve po sprotne izkazovanju rezultatov za posamezno delovno mesto se bodo prenesli iz habilitacijskega sistema v pogoje za zasedbo delovnega mesta. Po podobnem postopku se bodo izvajale tudi habilitacije na politehnikah, pri čemer bodo kriteriji za habilitacijo različni od tistih na univerz in bodo bolj upoštevali strokovnost in pridobljene izkušnje v praksi. V obeh primerih bodo razpisi za delovna mesta odprti za namen izbire najkakovostnejših kandidatov, vključno z mednarodnim prostorom.

4. Ukrep: Vzpodbuditi sistem notranje organiziranosti univerz in visokošolskih institucij, ki bo omogočal boljše sodelovanje oddelkov in / ali članic ter institucij med seboj

- Začetek spremembe organiziranosti v letu 2011, sistem vzpostavljen najkasneje do leta 2016.
- Odgovornost: visokošolske institucije, NAKVIS.
- Pojasnilo: Tiste univerze, ki so organizirane tako, da vključujejo avtonomne članice oziroma organizacijske enote z majhnim medsebojnim sodelovanjem, ne izkoriščajo potenciala in kadrovske kritične mase, ki jo imajo. Zato je potrebno omogočiti večje sodelovanje pri oblikovanju in izvajanju študijskih programov ter pri skupnem znanstveno-raziskovalnem delu. Večje sodelovanje je potrebno tako pri unidisciplinarnih študijskih programih, kot tudi pri nastajanju večjega števila interdisciplinarnih ali multidisciplinarnih programov. Univerze morajo poskrbeti za priznavanje kompetenc, ki so jih študentje pridobili na drugi članici znotraj iste institucije in tudi tistih, ki so jih študentje pridobili na drugih visokošolskih institucijah. Modularizacija prispeva k lažjemu prehajanju študentov in kadrov znotraj in med institucijami. Nenazadnje sodelovanje in oblikovanje skupnih služb ter skupna, koordinirana uporaba opreme in prostorov znotraj visokošolske institucije omogoča finančno optimizacijo oziroma večjo učinkovitost.
- Financiranje ukrepa: preko novega razvojnega dela financiranja.

5. Ukrep: Izboljšanje sodelovanja visokošolskih institucij z javnimi raziskovalnimi zavodi:

- a. postopoma povezati univerze in javne raziskovalne zavode, ki sredstev za raziskave pretežno ne pridobijo na trgu**
- b. vzajemno prehajanje kadrov med visokošolskimi institucijami in javnimi raziskovalnimi zavodi bo zlahka omogočeno**

c. poenotiti plačni sistem ter pogoje napredovanja in dela za neadministrativne kadre na visokošolskih in javnih raziskovalnih zavodih

- Od leta 2011 do 2016.
- Odgovornost: visokošolske institucije in javni raziskovalni zavodi, NAKVIS, Vlada RS.
- Pojasnilo: Za kakovostnejše delovanje tako visokošolskih kot raziskovalnih zavodov je treba zagotoviti večje sodelovanje in povezovanje obeh vrst institucij, omogočiti pa tudi združevanje univerze in tistih javnih raziskovalnih zavodov, ki sredstev za raziskave pretežno ne pridobijo na trgu. Univerze in drugi raziskovalni zavodi bodo sodelovali med seboj vključno z vzajemnim prehajanjem kadrov. Ustvarjeno znanje se mora prenašati v obe smeri, omogočiti je treba pretok visokošolskih učiteljev in raziskovalcev pri izobraževalnem in raziskovalnem delu na obeh vrstah institucij. V Sloveniji je premalo vrhunsko izobraženih raziskovalcev, da jim ne bi omogočili vstopa v visokošolski izobraževalni sistem ter obratno – iz visokošolskega sistema omogočiti sodelovanje pri raziskovalnem delu na javnih raziskovalnih zavodih.
- Financiranje ukrepa: preko novega razvojnega dela financiranja in s spremembo financiranja raziskovalne dejavnosti.

6. Ukrep: Sodelovanje visokošolskih institucij z gospodarstvom in negospodarstvom:

- a. visokošolski zavodi bodo oblikovali posvetovalne oblike za dialog z delodajalci pri pripravi študijskih programov**
- b. visokošolski zavodi bodo oblikovali posvetovalne oblike za dialog z alumni pri pripravi študijskih programov**
- c. vključevanje kadrov iz neakademskega sveta, zlasti gospodarstva pri izvajanju študijskega procesa na strokovnih študijskih programih**

- Od leta 2011.
- Odgovornost: visokošolske institucije, NAKVIS.
- Pojasnilo: Visokošolske institucije morajo avtonomno razvijati kakovostne akademske standarde za študijske programe in se hkrati odzivati na družbena in gospodarska pričakovanja. Kljub avtonomnosti morajo visokošolske institucije preučiti družbene potrebe po določenih poklicnih profilih in ugotoviti ali so pridobljene kompetence diplomantov primerne za zaposljivost in za razvoj posameznika v smislu aktivnega državljanstva ter osebne rasti. Pri izvajanju študijskega procesa bi morale visokošolske institucije sprostiti možnosti in spremeniti pogoje za profesionalno sodelovanje kadrov iz neakademskega sveta, seveda ob izpolnjevanju določenih profesionalnih standardov, kjer je to smiselno in potrebno ter prispeva k višji kakovosti študijskih programov. Izobraževanje in usposabljanje, zlasti na strokovnih študijskih programih bo obogateno z izkušnjo dela v sodelujočih podjetjih.

- Financiranje ukrepa: preko novega razvojnega dela financiranja.

7. Ukrep: Neadministrativno osebje na visokošolskih zavodih lahko izstopi iz sistema javnih uslužbencev

- Z Zakonom o visokem šolstvu v letu 2011 ter z ostalo relevantno zakonodajo; ukrep bo uveljavljen od leta 2012/13 naprej.
- Odgovornost: Vlada (MVZT, MJU), visokošolske institucije, sindikati s področja visokega šolstva.
- Pojasnilo: Zaradi večje fleksibilnosti pri zaposlovanju in upravljanju s človeškimi viri na visokošolskih institucijah bodo lahko zaposleni, ki izvajajo visokošolsko izobraževalno dejavnost, izstopili iz sistema javnih uslužbencev.

8. Ukrep: Zaposlovanje v javni upravi: spremeni se izobrazbena zahteva

- S spremembo zakonodaje pod okriljem MJU; najkasneje od 2012.
- Odgovornost: Vlada (MJU v sodelovanju z MVZT).
- Pojasnilo: Glede na dejansko stanje in zahteve delovnih mest se ureditev spremeni tako, da je glavna vstopna točka za zaposlitev zaključena prva študijska stopnja. Upoštevajoč zahtevnost delovnega mesta se na delovna mesta, za katere je bila zahtevana dokončana prejšnja univerzitetna izobrazba po novem praviloma zahteva zaključena prva študijska stopnja.

2.2 Struktura študija in visokošolskih kvalifikacij

V slovenskem visokošolskem sistemu trenutno opredeljujemo programsko binarnost na prvi študijski stopnji brez institucionalne binarnosti, kar je vsaj v mednarodni primerjavi redkost oziroma celo izjema. Vsi visokošolski deležniki soglašajo, da je v praksi takšna ureditev nekonstruktivna, saj povzroča zaviralno prepletanje različnih vrst programov ali posameznih vsebin. Namen takšne ureditve, ki bi naj omogočal različne usmeritve in kompetence diplomantov, ni dosežen. Prav tako se ni uresničilo pričakovanje po postopni samodejni oziroma evolutivni diverzifikaciji visokošolskih institucij v smeri institucionalne binarnosti, pri čemer bi prve bile bolj teoretsko, se pravi znanstveno-raziskovalno naravnane, druge pa bi krepile strokovno raven poklicev. Naslednja značilnost slovenskega visokošolskega sistema, ki se je sprožila ob bolonjski prenovi, čeprav to ni bil namen, je precejšnje nezadovoljstvo s posameznimi stopnjami študija. Prva študijska stopnja ni vedno izvedena ali razumljena kot celovita raven izobrazbe, druga študijska stopnja je prevečkrat strokovno naravnana in večinoma nudi premalo raziskovalnih kompetenc. Na tretji stopnji se pojavlja bistveno povišan vpis študentov v roku enega študijskega leta brez ustreznega izbora študentov na podlagi potrebnih kompetenc in ob neupoštevanju razpoložljivih kapacitet visokošolskih zavodov za vrhunsko izvajanje doktorskega študija.

Ob dostopnosti in večji diverzifikaciji terciarnega sistema je zato potrebno pomen posamezne študijske stopnje ter kvalifikacij, ki jo le te nudijo, jasno in razločno urediti. Prva študijska stopnja bo tako nudila celovito visokošolsko izobrazbo in bo diplomantom omogočala prehod na trg dela. Druga študijska stopnja bo nudila poglobljena znanja in kompetence. Pri tem pa bodo študijski programi raznoliki na prvi in drugi študijski stopnji. Binarnost bo omogočala usmerjenost na teoretsko-raziskovalno ali po drugi strani na strokovno polje. Horizontalna raznolikost pa bo nudila razlikovanje med posameznimi študijskimi programi iste stopnje tudi znotraj ene izmed binarnih opcij. Tretja študijska stopnja bo izključno znanstveno-raziskovalna in bo zagotavljala kompetence za samostojno akademsko udejstvovanje. Zahtevala bo prispevek v mednarodno zakladnico znanosti in izvirno raziskovalno delo, univerze pa bodo vključevale doktorske študente v aktivne raziskovalne programe in projekte. Vpisna merila v doktorski študij bodo spodbujala in omogočala bolj kakovostno izvajanje te vrste študija z zagotavljanjem akademskih raziskovalnih kapacitet vključno z mentorji ter z aktivno vključenostjo študentov v mednarodno raziskovalno okolje.

Prehode med posameznimi vrstami študijskih programov bomo uredili fleksibilno in omogočili sistemsko usmerjenost na posameznika. Prilagodili bomo vstopne pogoje za vpis v visokošolske študijske programe. Praviloma se bo ohranil trenutni postopek vpisa na prvo študijsko stopnjo z manjšimi modifikacijami tako, da bodo institucije za posamezne programe poleg mature lahko določale uspeh kandidatov pri dodatnem naboru predmetov in morebitnih dodatnih preizkusih. Pri določanju obsega vpisnih mest na posamezne visokošolske programe bodo visokošolske institucije sistemsko upoštevale dolgoročno

predvidevanja o razvoju Slovenije. Izbirni postopki, določanje vpisnih pogojev in zahtevanih kompetenc za vpis na podiplomski študij, torej na drugo in tretjo študijsko stopnjo, bodo prepuščeni visokošolskim institucijam ob upoštevanju, da je za vpis na višjo stopnjo potrebna opravljena predhodna študijska stopnja. Tako se bodo visokošolske institucije same odločale za sprejem kandidatov na drugo in tretjo stopnjo. Z vso odgovornostjo in v skladu z nacionalnim ogrodjem kvalifikacij bodo določale potrebne vstopne kompetence, presojale o tem, ali jih kandidati izpolnjujejo, in se odločale za sprejem kandidatov, ob tem bodo konsistentno upoštevale tudi neformalno in priložnostno učenje.

Dolžino trajanja študijskih programov bomo zaradi večje integriranosti in transparentnosti sistema preoblikovali tako, da bo v polni obliki trajala 3 leta na prvi stopnji in 2 leti na drugi stopnji. Tretja stopnja bo trajala od 3 do 4 leta glede na akademsko in kakovostno presojo univerz pri oblikovanju doktorskih študijskih programov. Enovit magistrski študij bo mogoče izvajati samo na področju EU reguliranih poklicev. Univerze in raziskovalni zavodi bodo okrepili podoktorsko izobraževanje.

Oblikovali bomo nacionalno ogrodje visokošolskih kvalifikacij kot del nacionalnega ogrodja kvalifikacij. Nudil bo transparentne informacije o vseh kvalifikacijah v slovenskem prostoru ter pridobljenih kompetencah.

Pravičneje bomo uredili oblike in načine izvajanja študijskih programov. Izredni študij, kot ga poznamo v Sloveniji, je prerasel v nepravično zaračunavanje šolnin. V luči vseživljenjskega učenja želimo vsem državljanom omogočiti koriščenje pravic - ne glede na življenjsko obdobje, v katerem se odločijo za študij. Izredni študij bo le prilagojena oblika izvajanja študijskega programa, ki se bo izvajal v manjšem obsegu, kot je polna obremenitev, in sicer 30 – 45 ECTS na leto. Prav tako bo v tem primeru tudi strošek študija na leto praviloma sorazmerno nižji.

2.2.1 Cilji:

- Priprava Nacionalnega ogrodja kvalifikacij in izvedena samocertifikacija visokošolskega ogrodja kvalifikacij.
- Enotna struktura študija po modelu 180 ECTS + 120 ECTS + 180 do 240 ECTS.
- Redefinirati način izvajanja študija: letnik študijskega programa za pridobitev izobrazbe bo obsegal 60 ECTS, ob '*delni*' oz. zmanjšani obremenitvi pa od 30 do 45 ECTS na leto.

Merilo:

- Nacionalno ogrodje kvalifikacij oblikovano do leta 2012
- Visokošolsko ogrodje kvalifikacij bo samocertificirano do leta 2013
- Najkasneje v letu 2013/2014 bo vpis mogoč le v prenovljene študijske programe po novi strukturi študija v smislu enotne ureditve dolžine trajanja
- Do leta 2016 bodo postopno prilagojeni vstopni pogoji v visoko šolstvo:
 - o za 1. študijsko stopnjo bodo prilagojeni trenutni pogoji za vpis (obstoječi programi postopoma z reakreditacijami – torej najkasneje do leta 2016; novi programi sproti ob prvi akreditaciji)
 - o za 2. in 3. študijsko stopnjo se določanje vstopnih pogojev in izbira kandidatov prepusti visokošolskim institucijam s študijskim letom 2012/2013
 - o visokošolske institucije bodo od študijskega leta 2012/2013 same določale numerus clausus upoštevajoč pogodbo pogajanja o financiranju, razen na področju EU reguliranih poklicev in izobraževanja učiteljev

2.2.2 Ukrepi:9. Ukrep: **Oblikovanje Nacionalnega ogrodja kvalifikacij**

- V letu 2011 – nova Uredba (ali Zakon) o nacionalnem ogrodju kvalifikacij.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT in ostala ministrstva).
- Pojasnilo: Nacionalno ogrodje kvalifikacij bo opredelilo posamezne kvalifikacije v (visoko)šolskem sistemu, razlike med njimi in pridobljene kompetence. Služilo bo visokošolskim institucijam pri kreiranju študijskih programov, NAKVIS pri odločanju o primernosti študijskih programov ter doseganju akademskih standardov, posamezniku pri kariernem odločanju, izbiri študija, zaposlovanju, delodajalcem ter širši družbi pa bo nudilo informacije o posameznih kvalifikacijah ter pridobljenih kompetencah.

10. Ukrep: Enotna struktura študija po modelu 180 ECTS + 120 ECTS + 180 do 240 ECTS

- S spremembo Zakona o visokem šolstvu leta 2011; ukrep bo za nove študijske programe uveljavljen ob prvi akreditaciji, za obstoječe pa ob reakreditaciji, vendar najkasneje v študijskem letu 2016.
- Odgovornost: Vlada (MVZT), visokošolske institucije, NAKVIS.
- Pojasnilo: Dolžino trajanja študijskih programov je zaradi večje integriranosti in transparentnosti sistema potrebno preoblikovati tako, da v polni obliki traja 3 leta na prvi stopnji, 2 leti na drugi in 3 (4) leta na tretji stopnji. Enovit magistrski študij bo mogoče izvajati samo na področju EU reguliranih poklicev. Enotna struktura bo omogočala lažje prehode in večjo transparentnost posameznih kvalifikacij.

11. Ukrep: Ureditev načina izvajanja študija: študijski program za pridobitev izobrazbe obsega 60 ECTS na leto ob polni obremenitvi oz. 30 do 45 ECTS na leto ob delni / zmanjšani obremenitvi

- S spremembo Zakona o visokem šolstvu leta 2011; ukrep bo uveljavljen najkasneje v študijskem letu 2012/2013.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT), visokošolske institucije, NAKVIS.
- Pojasnilo: Izredni študij, kot ga poznamo v Sloveniji, je prerasel v nepravilno zaračunavanje šolnin. Večinoma se vanj vpisujejo študentje, ki se niso uspeli vpisati v redni študij. »Izredni« ali delni študij pa je praviloma le prilagojeno izvajanje študija v manjšem obsegu, saj bi naj bil namenjen posameznikom, ki se iz najrazličnejših razlogov ne odločajo za študij v polni obremenitvi. Nova opredelitev o manjšem obsegu pomeni, da se posameznik in visokošolska institucija dogovorita o obveznostih (predmeti ali modul), na katere se bo posameznik v določenem letu vpisal. Institucije bodo lahko izvajale (je celo zaželeno) prilagojene oblike dela tako na rednem kot delnem študiju glede na specifične in potrebe vpisanih študentov. Posamezni letnik študijskega programa za pridobitev izobrazbe obsega 60 ECTS, če se izvaja v zmanjšanem obsegu pa 30 do 45 ECTS. Študijski programi za izpopolnjevanje obsegajo najmanj 10 in največ 60 kreditnih točk.

12. Ukrep: Sprememba vstopnih pogojev in vpisnih mest:

- a. za 1. stopnjo prilagoditev trenutnih pogojev**
- b. za 2. in 3. stopnjo se popolnoma prepusti visokošolskim institucijam ob zaključku predhodne študijske stopnje kandidatov**
- c. omejitev vpisa se prenese na odločanje na univerze in v pogodbenih pogajanjih, razen na področju EU reguliranih poklicev in učiteljev. NAKVIS v vseh primerih preverja kapacitete za izvajanje študijske dejavnosti**

- S spremembo Zakona o visokem šolstvu v letu 2011; ukrep bo uveljavljen od študijskega leta 2012/13 naprej.
- Odgovornost: Vlada (MVZT), visokošolske institucije, NAKVIS.
- Pojasnilo: Univerze bodo avtonomno in odgovorno v interakciji z družbenim in gospodarskim okoljem določale vpisna mesta, za katere imajo primerne kapacitete ter za katere ocenjujejo potrebo v svetu dela in za širšo družbo. NAKVIS bo po eni strani preverjal kapaciteto za izvajanje dejavnosti, po drugi pa zaposljivost diplomantov ter druge dokaze o potrebi za obstoj študijskega programa. Za vpis na prvo študijsko stopnjo bodo univerze lahko poleg splošnih vpisnih pogojev določile tudi dodatne vpisne pogoje. Za vpis na drugo in tretjo študijsko stopnjo bodo lahko samostojno določale vstopne pogoje in izbirni postopek, pri katerem bodo preverjale prisotnost potrebnih kompetenc za uspešen študij na določenem študijskem programu. Kandidati pa bodo morali imeti pridobljeno izobrazbo na predhodni študijski stopnji kot splošni vpisni pogoj. Pri tem bodo lahko presojale o vpisu na podlagi izkazanih kompetenc kandidatov in bodo lahko vpisale tudi manj študentov kot je razpisanih mest, če kandidati ne bodo izpolnjevali potrebnih pogojev. Dodatna selekcija ne bo pomenila novih ovir pri dostopnosti študija, temveč omogočanje vpisovanja kandidatov v programe, ki so za njih najbolj primerni. Boljše prekrivanje med pridobljenimi kompetencami kandidatov ter zahtev študijskega programa bo omogočalo kakovostnejši študij ter večje zadovoljstvo študentov in osebja. Ostale javne in koncesionirane visokošolske institucije bodo morale pridobiti soglasje Vlade RS za vpis v vse študijske programe vseh stopenj.

2.3 Financiranje

Visokošolsko izobraževanje v Sloveniji opredeljujemo kot javno službo, ki predstavlja celotno delovanje javnih in koncesioniranih visokošolskih institucij ne glede na vire financiranja.

Financiranje visokošolskih institucij mora omogočiti uresničevanje ciljev nacionalnega programa visokega šolstva ob upoštevanju njihove avtonomije, da same oblikujejo svojo institucionalno strategijo in poti za doseganje zastavljenih ciljev. Mehanizmi financiranja iz javnih sredstev morajo biti zasnovani tako, da visokošolskim institucijam omogočajo samostojno odločanje o porabi in celostnem upravljanju s sredstvi. Ob tem se mora visokošolska dejavnost odvijati v partnerskem odnosu, v katerem visokošolska institucija prevzema odgovornost do študentov in zaposlenih ter do različnih družbenih okolij, vseh njenih sistemskih delov in družbe kot celote.

Vodilo financiranja študijske dejavnosti bo omogočanje široke dostopnosti na prvi stopnji, spodbujanje uspešnosti na drugi stopnji in vrhunskosti na tretji stopnji študija. Pomemben mehanizem zagotavljanja finančne avtonomije visokošolskih institucij je integralno financiranje njihove študijske dejavnosti, t.j. »lump sum«. Model financiranja mora prepoznati razlike med posameznimi visokošolskimi institucijami in jim dopuščati, da uresničujejo svojo strategijo. Struktura financiranja bo zasnovana na dveh stebrih:

- temeljni steber visokošolskim institucijam omogoča stabilno financiranje na daljše obdobje (2-5 let), kar zagotavlja gotovost financiranja. Variabilnost temeljnega financiranja bo omejena (+/- 3 %) in bo odvisna od določljivih kriterijev uspešnosti, kot so npr. učinkovitost, znanstvena odličnost in mednarodno sodelovanje;
- razvojni steber visokošolskim institucijam omogoča dodatna sredstva za razvoj in konkurenčnost glede na kriterije, kot so diverzifikacija, internacionalizacija, kakovosti ter socialne razsežnosti.

Za visokošolsko in znanstveno-raziskovalno dejavnost visokošolskih institucij bomo namenili mednarodno primerljiv delež BDP, kar pomeni, da se morajo povečati celotna sredstva za visokošolsko dejavnost.

Oblikovali bomo okvir za lažjo diverzifikacijo virov financiranja visokega šolstva. Zagotovili bomo okvir za razvoj donatorstva kot vse pomembnejšega zasebnega vira financiranja visokega šolstva. Prav tako bomo okrepili vlogo centrov za prenos tehnologij in znanja ter uredili področje ustanavljanja »spin off« podjetij visokošolskih institucij. Pri tem bo jasno določena vloga visokošolske institucije kot ustanovitelja oziroma lastnika.

Ob ohranitvi sofinanciranja znanstveno-raziskovalnega dela na javnih univerzah iz zasebnih virov, t.j. gospodarstva, bomo povečali sredstva iz javnih virov. Pri tem je treba harmonizirati nacionalne mehanizme financiranja znanstveno-raziskovalne, tehnološko-

razvojne in študijske dejavnosti na visokošolskih institucijah, ki jim bodo omogočale avtonomno in celovito upravljanje s sredstvi in racionalizacijo poslovanja. Prav tako je potrebno uskladiti sistem financiranja raziskovalne in razvojne dejavnosti v Sloveniji ter omogočiti enakovredne pogoje za odločanje o uporabi sredstev visokošolskih in raziskovalnih zavodov.

Del proračunskih raziskovalnih sredstev bomo prenesli v »lump sum« financiranje znanstveno-raziskovalnega dela univerz. Na ta način bomo zagotovili stabilnost financiranja enega ključnih poslanstev univerz in okrepili njihovo avtonomijo tudi na tem področju.

2.3.1 Cilji:

- Povečati skupna sredstva za visokošolsko dejavnost in znanstveno-raziskovalno delo.
- Skozi večletne mehanizme financiranja visokošolskih institucij, ki bodo nagrajevali uspešne visokošolske institucije, vzpostaviti sistem financiranja s temeljnim in razvojnim stebrom.
- Zagotoviti stabilnost financiranja znanstveno-raziskovalnega dela univerz z uvedbo integralnega raziskovalnega financiranja (t.i. raziskovalni »lump-sum«).

Merilo:

- Do leta 2015 za terciarno izobraževanje zagotoviti vsaj 1,3 % BDP iz proračunskih sredstev in 0,3 % BDP iz drugih virov; do leta 2020 pa skupaj 2,5 % BDP, od tega 2,0 % BDP iz proračunskih sredstev.
- Uveden nov sistem financiranja visokega šolstva s temeljnim in razvojnim stebrom od leta 2011

2.3.2 Ukrepi:

13. Ukrep: **Vzpostavitev sistema financiranja visokošolskih zavodov tako, da bo spodbujal razvoj in upošteval tudi elemente kakovosti in sodelovanja z okoljem**

- S spremembo Zakona o visokem šolstvu in Zakona o raziskovalni dejavnosti v letu 2011. Uredba o financiranju visokošolskih zavodov od 2011 dalje – rok: 2010, veljavnost 1. 1. 2011; po potrebi uskladitev po sprejemu sprememb Zakona o visokem šolstvu.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT), ARRS, visokošolske institucije.
- Pojasnilo: V letu 2010 bomo oblikovali novo Uredbo o financiranju, ki bo urejala prenovljen sistem financiranja visokega šolstva. Vključeval bo dva stebra: temeljni in osnovni. Temeljni steber bo zagotavljal stabilnost financiranja javnih in koncesioniranih visokošolskih institucij, razvojni steber pa dodatno financiranje v skladu z izpolnjevanjem poslanstev institucij ter doseganje vnaprej dogovorjenih ciljev po osnovnih dimenzijah.
- Financiranje ukrepa: za temeljni steber financiranja bomo v letu 2011 zagotovili 264,1 milijon EUR iz proračunskih sredstev in 260,1 milijon EUR v letu 2012. Od leta 2013 bomo za temeljni steber zagotovili predvidoma 1,5 % letno rast iz proračunskih sredstev do leta 2020. Za nov razvojni steber sredstev bomo zagotovili dodatnih 50 milijonov EUR na leto od leta 2013, ki bo letno naraščal z inflacijo.

14. Ukrep: Vzpostavitev sistema spremljanja učinkovitosti porabe javnih sredstev v visokem šolstvu preko spremljanja doseženih rezultatov in učinkov na nacionalni ravni in ravni visokošolskih institucij

- Priprava enotne metodologije spremljanja rezultatov in učinkov v letu 2011.
- Odgovornost: MVZT; visokošolske institucije, NAKVIS, ARRS.
- Pojasnilo: Definirali bomo kazalnike za merjenje učinkovite porabe javnih sredstev za visoko šolstvo.

15. Ukrep: Vzpostavitev Evidenčnega in analitskega informacijskega sistema za visoko šolstvo v Republiki Sloveniji (informacijski sistem eVŠ)

- Spremembe Zakona o visokem šolstvu v poglavju evidence v letu 2010 ter sprememba pravilnika o razvidu visokošolskih zavodov v letu 2011 .
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT)
- Pojasnilo: Vzpostavili bomo podatkovno zbirko z evidencami o študentih in diplomantih, izvajalcih dejavnosti v visokem šolstvu in razvida visokošolskih zavodov. Prav tako bo oblikovan javni portal o visokem šolstvu z informacijami o možnostih študija v Sloveniji tudi v angleškem jeziku.

16. Ukrep: Zagotoviti okvir za razvoj donatorstva, kot vse pomembnejšega zasebnega vira financiranja visokega šolstva

- Sprememba Zakona o dohodnini (veza 66. in 142. člen) v letu 2011.
- Sprememba Uredbe o namenitvi dela dohodnine za donacije v letu 2011.
- Odgovornost: Vlada (MF, MVZT), DURS.
- Pojasnilo: Spodbudili bomo donatorstvo v visoko šolstvo ter znanost in raziskovanje s strani posameznikov preko olajšav pri dohodnini ter davčnih olajšav.

2.4 Raznolikost in različnost

Trenutni sistem ureditve visokega šolstva in financiranja podpira stanje, v katerem poskušajo biti vse visokošolske institucije več ali manj enake in dobre na vseh področjih ter izpolnjevati vse cilje oziroma vloge visokega šolstva. Takšna kultura delovanja ne vodi k odličnosti in konkurenčnosti, temveč k povprečju. Družba znanja in doseganje temeljnih ciljev visokega šolstva potrebuje pestro izobraževalno ponudbo na raznolikih visokošolskih institucijah, a brez razdrobljenosti študijskih in raziskovalnih programov, ki se odraža v njihovem prevelikem številu. Zato bomo skupaj z visokošolskimi institucijami in višjimi strokovnimi šolami sistem terciarnega izobraževanja organizirali tako, da se bodo institucije v slovenskem prostoru v prihodnosti med seboj dopolnjevale, poiskale in razvijale svoje prednostne plati ter se pri tem povezovale v slovenskem in mednarodnem prostoru. Študijski programi bodo postali različni po vsebini in orientaciji. Skladnost študijskih programov z nacionalnim ogrodjem kvalifikacij bo zagotavljala doseganje potrebnih visokošolskih standardov, sicer pa bodo visokošolske institucije same in v sodelovanju z družbo pripravljale takšne programe, ki bodo ustrezali potrebam in pričakovanjem prihodnjega razvoja slovenske družbe.

Visokošolske institucije bodo izbirale svoje profile glede na svoje temeljno poslanstvo, vrste in ravni izobraževalne ponudbe ter doseganje odličnosti na izbranih področjih. Pričakujemo, da bodo zato uspešnejše in učinkovitejše pri izbiri vrste izobraževanja in študentov, ki jih želijo pritegniti in izobraževati ter tako omogočiti boljše prekrivanje med usmerjenostjo študijskih programov in kandidati, ki se nanje vpisujejo. Posledično se bodo kandidati lažje odločali za študij, ki je za njih osebno najbolj primeren. V ta namen bomo visokošolske institucije spodbudili, da si bodo zbrale primerne in med seboj različne metode poučevanja in dela ter druge aktivnosti, ki bodo podpirale njihovo novo poslanstvo in usmeritev ter vzpostavile sistem kariernega svetovanja.

NAKVIS bo imela pomembno vlogo pri bodoči diferenciaciji visokošolskih institucij, saj bo v procesih akreditacije preverjala, ali institucije delujejo skladno s svojim izbranim profilom oziroma poslanstvom.

Nov razvojni del financiranja visokega šolstva bo nagrajeval ambicioznost, raznolikost, profilacijo ter delovanje visokošolskih institucij skladno s svojim opredeljenim poslanstvom. Prav tako bo ta del financiranja upošteval nacionalne razvojne prioritete tistih področij, ki jih bomo potrebovali v prihodnosti in bodo določena s konceptom »pametne specializacije«.

Visokošolske institucije bodo nudile tudi druge oblike študijskih programov za vseživljenjsko učenje, ki bodo uvrščeni v nacionalno ogrodje kvalifikacij, ne bodo pa nudili ravni izobrazbe. Posameznike in delodajalce ter druge družbene skupine moramo bolje informirati o pomembnosti različnih fleksibilnih izobraževalnih poti, pridobivanju kvalifikacij na

horizontalni ravni in ne le usmerjenosti k višji ravni izobrazbe, temveč k najprimernejši kombinaciji kompetenc in kvalifikacij ter s tem svoje usposobljenosti.

Za podporo diverzifikaciji je potrebno prilagoditi sistem vstopnih pogojev v posamezne študijske stopnje, ki bodo omogočali pravičen dostop in hkrati nudili več avtonomije visokošolskim institucijam pri izbiri najustrežnejših in najbolj motiviranih kandidatov za študij. Da bo tak sistem deloval, bomo izboljšali sistem orodij transparentnosti: priloga k diplomu mora biti bolj usmerjena na študenta in nuditi zanesljive informacije o kompetencah in profilu posameznega diplomanta.

2.4.1 Cilji:

- Omogočena organizacijska, programska in izvedbena profilacija visokošolskih institucij; visokošolske institucije bodo oblikovale različna poslanstva.

Merilo:

Oblikovanje institucionalnih strategij do leta 2012

2.4.2 Ukrepi:

17. Ukrep: Oblikovanje poslanstev visokošolskih institucij in profilacija institucij

- S spremembo Zakona o visokem šolstvu leta 2011.
- Odgovornost: visokošolske institucije, NAKVIS.
- Pojasnilo: Visokošolske institucije bodo opredelile svoja poslanstva in strategije, ki bodo med seboj različna. Poiskale bodo tista področja svojega delovanja, pri katerih so še posebej uspešna ali izkazujejo potencial za to in usmerile svoje delovanje za njihovo krepitev. Usmerile se bodo na tiste potencialne študente in skupine študentov, za katere lahko nudijo najkakovostnejše izobraževanje. Prav tako bodo tem skupinam prilagodile svoje metode dela in poučevanja. NAKVIS bo imela pomembno vlogo pri diferenciaciji visokošolskih institucij, saj bo v procesih akreditacije pregledovala, ali institucije delujejo skladno s svojim izbranim profilom oziroma poslanstvom.
- Financiranje ukrepa: preko novega razvojnega dela financiranja.

2.5 Kakovost in odgovornost

Slovenski visokošolski prostor mora biti kakovosten in omogočati vrhunski znanstveno-raziskovalni razvoj. Pri opredeljevanju te razsežnosti in ciljev v NPVŠ se ciljno usmerjamo samo na nekatere elemente kakovosti tako, da zaobjemamo zunanji in notranji sistem zagotavljanja kakovosti z nujno komponento odgovornosti, vključujemo institucionalno, nacionalno ter mednarodno raven ter vnašamo tudi druge elemente, ki so povezani s kakovostjo: kadri, oprema, pedagoška usposobljenost, sodobnost študijskih programov.

Zunanji sistem zagotavljanja kakovosti

Pomemben element sistema zagotavljanja kakovosti predstavlja Nacionalna agencija Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS), ki bo v naslednjih letih razvila in posodobila celotnem sistem zunanjega zagotavljanja kakovosti, pri čemer bo zagotavljala spoštovanje minimalnih standardov kakovosti ter razvoj in dvigovanje kakovosti visokega šolstva v celoti. Pri vrednotenju raziskovalne dejavnosti in kapacitete visokega šolstva ter visokošolskih institucij bo sodelovala zlasti z Javno agencijo za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS) ter smiselno uporabila informacije in rezultate analiz, ki jih le ta lahko nudi. Ob prihodnji institucionalni evalvaciji raziskovalnih zavodov bo ARRS oblikovala komplementarne mehanizme vrednotenja njihove kakovosti tistim, ki jih uporablja NAKVIS in vzpostavila sodelovanje z omenjeno agencijo. NAKVIS bo postala članica referenčnih mednarodnih organizacij (ENQA in EQAR), ki združujejo nacionalne agencije za kakovost v visokem šolstvu ter jim s tem dajejo kredibilnost v nacionalnem in mednarodnem prostoru.

Notranji sistem zagotavljanja kakovosti

Odgovornost za kakovost visokega šolstva prvenstveno nosijo visokošolske institucije same, zato jih bomo spodbujali k nenehnemu razvijanju kulture kakovosti in okrepitvi kulture odgovornosti. Podpirali bomo visokošolske institucije, da profesionalno in odgovorno razvijajo svojo temeljno poslanstvo in v ta namen izboljšujejo samoevalvacijske postopke, kolegialno ocenjevanje, sprejemajo in izvajajo sistem izboljševanja notranje kakovosti, angažirajo vse zaposlene za stalno izboljševanje kakovosti ter študente za izboljšanje učnega procesa in njihovega lastnega odgovornega sodelovanja. Kultura kakovosti pomeni skupno vrednoto kakovosti in kolektivno odgovornost ter zavezo vseh članov institucije, tako zaposlenih in študentov, k njenemu nenehnemu izboljševanju.

Izboljševanje študijskih programov

Visokošolske institucije so in bodo še naprej odgovorne za pripravo in izvajanje študijskih programov, vključno s postavljanjem in varovanjem akademskih standardov. Samostojnejše bodo pri spreminjanju in prilagajanju študijskih programov, hkrati pa bistveno bolj odgovorne za njihovo pripravo in kakovostno izvajanje ter zagotavljanje predvidenih kompetenc diplomantov. Spodbujali jih pa bomo k oblikovanju in izvajanju študijskih

programov tako, da bodo bolj naravnani na učne izide in usmerjeni k študentu, kar obvezno zahteva razvoj novih učnih pristopov in metod. Tako bodo programi postali fleksibilnejši, nudili več izbirnosti in interdisciplinarnosti ter lažji nabor želenih kompetenc študentov.

Pedagoška odličnost

Posebno pozornost bomo namenili poučevanju ter izobraževalnemu delu nasploh. Pri tem bomo visokošolske institucije spodbudili k nudenju pedagoške podpore svojemu visokošolskemu učnemu osebju ter njihovemu večjemu didaktičnemu usposabljanju. V ta namen lahko ustanovijo tudi posebne razvojne centre, ki bodo ob vrhunskem usposabljanju in stalnem posodabljanju znanja ter veščin pedagoškega kadra nudili tudi raziskovanje na temo visokošolskega učenja in poučevanja. Želimo, da bodo visokošolske institucije bolj odprte za nove metode poučevanja, ki jih omogočajo sodobni informacijsko komunikacijski sistemi in z njimi povezani novi načini skupinskega dela. V zadnjih letih smo v povprečju že pomembno izboljšali razmerje med številom študentov in visokošolskimi učitelji, vendar še nekoliko zaostajamo za razvitejšimi državami. Zato bomo povečali kadrovske kapacitete institucij in spodbujali večanje poučevalne baze tudi v sodelovanju z raziskovalnimi inštituti ter vključevanjem doktorskih kandidatov in mladih doktorandov v pedagoški proces. Skupaj z visokošolskimi institucijami bomo še posebno pozornost namenili ekstremom; visokošolske institucije se namreč soočajo s precej raznoliko sliko, pri čemer visokošolski učitelji na nekaterih programih delajo z zelo majhnim številom študentov, na drugih pa z izjemno velikim, tudi več sto študenti. Poiskali bomo načine, kako omogočiti boljše pogoje dela visokošolskim učiteljem v omenjenem kontekstu ter pogoje študija študentom.

Prav tako bomo večjo pozornost namenili pedagoškemu poklicu v širšem smislu. Študijski programi, ki izobražujejo za poklice učitelja morajo biti bolj kakovostni, omogočili bomo možnost dodatne selekcije študentov ter možnost omejitve vpisnih mest v smislu nacionalne regulacije izobraževanja. Učitelj je osrednji del kakovosti in uspešnosti osnovnih in srednjih šol, zato želimo okrepiti njihove kompetence, ki jih še posebej potrebujejo za ta poklic, že v času študija. Selekcija kandidatov ne pomeni oteževanje dostopa do tega študija, temveč omogoča boljšo skladnost med vrsto študija in posameznikom. Posledično bo tak študij kakovostnejši, študenti in visokošolski učitelji pa bolj zadovoljni.

Oprema

Za dvig kakovosti visokega šolstva in znanstvenega raziskovanja bomo izboljšati prostorske razmere in opremljenost visokošolskih institucij. Povečati je treba vlaganje v novo pedagoško in raziskovalno opremo, hkrati pa omogočiti tudi boljše izkoriščenost že obstoječih kapacitet. Še posebej so potrebne investicije za vzdrževanje in nadgradnjo informacijske in komunikacijske tehnologije za njihovo uporabo na vseh področjih delovanja visokošolskih institucij. Področja posebnega strateškega pomena, ki omogoča tudi povečevanje dostopnosti do terciarnega izobraževanja, predstavlja razvoj programov izobraževanja na daljavo, večja uporaba informacijske in komunikacijske tehnologije pri

poučevanju in učenju ter stalno usposabljanje vseh skupin uporabnikov znotraj skupnosti visokošolskega izobraževanja.

2.5.1 Cilji:

- Sistem zagotavljanja kakovosti (zunanji – NAKVIS in notranji – na visokošolskih institucijah) bo v celoti deloval skladno z evropskimi standardi in smernicami za kakovost v visokem šolstvu.
- Na visokošolskih institucijah bo utrjena kultura kakovosti in kultura odgovornosti.
- Ukinitev programskih akreditacij in prehod na institucionalno akreditacijo.
- Visokošolske institucije bodo razvile podporne aktivnosti za didaktično usposabljanje in podporo pedagoškemu kadru.
- Povečati kadrovske kapacitete visokošolskih institucij in omejiti ekstremna števila študentov na visokošolskega učitelja.
- Bolje umestiti študij na daljavo v slovenski visokošolski sistem.
- Izboljšati prostorske razmere in opremljenost visokošolskih institucij.

Merilo:

Odstotek študentov, ki se vpiše na visokošolske institucije in ne diplomira, bo do leta 2020 nižji za dve tretjini. Trenutno le ta znaša 35 %

NAKVIS se bo do leta 2014 vključila v EQAR in ENQA

Od leta 2016 naprej bo sistem zunanjega zagotavljanja kakovosti 'institucionalna' akreditacija

Do 2020 bo mobilnost kadrov znotraj univerze povečana za 20 %

2.5.2 Ukrepi

18. Ukrep: **Vse visokošolske institucije in višje strokovne šole bodo v celoti izpolnjevale 1. del Evropskih standardov in smernic za kakovost v visokem šolstvu. Visokošolske institucije bodo okrepile svoj notranji sistem zagotavljanja kakovosti ter javno in transparentno objavljale informacije o svoji kakovosti**

- Od leta 2011 naprej.
- Odgovornost: visokošolske institucije, NAKVIS.
- Pojasnilo: NAKVIS bo pri (re)akreditaciji preverjala notranje sisteme zagotavljanja kakovosti. V vmesnem obdobju bo nudila podporo in svetovanje visokošolskim institucijam ter višjim strokovnim šolam za razvoj notranjega sistema zagotavljanja kakovosti.

19. Ukrep: **NAKVIS bo razvil in nenehno posodabljal zunanji sistem zagotavljanja kakovosti, pri tem bo vključeval vse visokošolske deležnike**

- Od leta 2010.
- Odgovornost: NAKVIS.
- Pojasnilo: NAKVIS bo oblikovala ter posodabljala zunanji sistem zagotavljanja kakovosti v celoti skladno z evropskimi standardi in smernicami za kakovost v visokem šolstvu.
- Financiranje ukrepa: zagotovili bomo novih 2,5 milijona EUR letno iz proračuna po letu 2014, ko se izteče (so)financiranje NAKVIS iz projekta Evropskega strukturnega sklada.

20. Ukrep: **NAKVIS se zunanje evalvira in kandidira za vključitev v EQAR in članstvo v ENQA**

- Priprava na zunanjo evalvacijo: v letu 2011.
- Zunanja evalvacija: v letu 2012.
- Kandidiranje za vključitev v EQAR in članstvo v ENQA: v letu 2012 oziroma 2013.
- Odgovornost: NAKVIS (podpora: MVZT).
- Pojasnilo: Če se v primeru zunanje evalvacije ugotovi, da NAKVIS ne izpolnjuje evropskih standardov in smernic za kakovost v visokem šolstvu oziroma meril za članstvo v ENQA, se takoj sprejmejo vsi potrebni ukrepi (v primeru težav z zakonodajo, se spremeni Zakon o visokem šolstvu; v primeru težav z delovanjem, se nemudoma spremeni delovanje NAKVIS).

21. Ukrep: Prehod od programske k institucionalni akreditaciji za tiste visokošolske zavode, ki bodo izpolnjevali pogoje

- S spremembo Zakona o visokem šolstvu v letu 2011; ukrep bo uveljavljen od leta 2016 naprej.
- Odgovornost: vsi visokošolski deležniki.
- Pojasnilo: Ta ukrep se sprejme samo v sledečih primerih:
 - o da se do leta 2016 opravijo reakreditacije vseh obstoječih študijskih programov in visokošolskih institucij,
 - o če se ob tem ugotovi, da izvajanje študijskih programov ter delovanje visokošolskih institucij ustreza merilom ter da imajo hkrati visokošolske institucije ustrezno razvito kulturo kakovosti vključno z ustreznimi notranjimi sistemi zagotavljanja kakovosti.

Ukrep se uvede samo za tiste visokošolske institucije, za katere se bo ob njihovi reakreditaciji ter reakreditaciji študijskih programov, ki jih izvajajo ugotovilo, da delujejo skladno z merili NAKVIS in da imajo ustrezno razvit notranji sistem zagotavljanja kakovosti. Postopoma do leta 2020 se tak sistem uvede za vse visokošolske institucije.

22. Ukrep: Olajšanje postopkov za spreminjanje študijskih programov
a. visokošolske institucije bodo samostojne pri spremembi programov
b. prehod k institucionalni akreditaciji
c. lažje akreditacije skupnih študijskih programov

- S spremembo Zakona o visokem šolstvu v letu 2011, sprememba meril in drugih aktov NAKVIS; ukrep bo uveljavljen od leta 2012 naprej.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT), NAKVIS.
- Pojasnilo: Prehod iz programske k institucionalni akreditaciji je opisan že zgoraj. Sicer bodo visokošolske institucije samostojne pri spremembi študijskih programov že postopoma od leta 2012 naprej. NAKVIS bo v procesu reakreditacije ugotavljala ali visokošolske institucije kakovostno izvajajo študijske programe, ki so jih akreditirale in ne zlorablajo inštituta spreminjanja programov v neprepoznavno obliko. NAKVIS bo prav tako razvil merila za akreditacijo oziroma evalvacijo skupnih študijskih programov tako, da bo kakovost zagotovljena, proces za tem bolj olajšan.

23. Ukrep: Didaktično usposabljanje in podpora pedagoškemu kadru:
a. visokošolske institucije razvijejo podporne aktivnosti
b. NAKVIS preverja sistem skrbi za pedagoško podporo in povezavo z notranjim sistemom zagotavljanja kakovosti

- Od leta 2011.
- Odgovornost: visokošolske institucije, NAKVIS.
- Pojasnilo: V namen višje kakovosti visokošolskih institucij bomo le te spodbudili, da namenijo podporo osebju, ki je vključeno v pedagoški proces. Med drugim so ti mehanizmi lahko: razvojni centri za pedagoške kompetence, nudenje dodatnega izobraževanja oziroma usposabljanja osebju, inovativne metode spodbujanja odličnosti v poučevanju, ipd. Visokošolske institucije bodo pedagoško podporo vključile v notranji sistem zagotavljanja kakovosti.
- Financiranje ukrepa: preko novega razvojnega dela financiranja ter preko osnovnega (temeljnega) dela financiranja.

24. Ukrep: **Povečanje kadrovskih kapacitet na visokošolskih institucijah**

- Od leta 2011.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT), visokošolske institucije.
- Pojasnilo: doktorski kandidati in mladi doktorandi se bodo vključevali v pedagoški proces, kar bo vplivalo na dvig kadrovskih kapacitet. Pri tem bodo nosilci predmetov spremljali njihovo delo ter jim nudili vso strokovno podporo. Doktorski kandidati, ki bodo vstopili v nove sheme financiranja doktorskega študija, bodo imeli status mladih strokovnjakov in bodo za to imeli omogočena delovna mesta. Preko Inovativne štipendijske sheme za financiranje doktorskega študija bo 200 kandidatov pridobilo status, v katerem bodo imeli zagotovljeno kritje šolnin in življenjskih stroškov ter se bodo tako lahko neobremenjeno vključili v pedagoški proces. Sicer bomo spodbudili visokošolske institucije za krepitev kadrovske baze in zaposlovanje novih kadrov. Pri tem bomo upoštevali institucionalno binarnost, ki se bo izvajala postopoma do leta 2020 v kontekstu evalvacije kadrovske kapacitete in razmerja med študenti ter visokošolskimi učitelji na obeh vrstah institucij. Sredstva, ki jih bomo dodatno namenili za večanje kadrovske baze bomo prilagajali glede na ugotovitve.
- Financiranje ukrepa: zagotovili bomo novih 3 milijonov EUR na leto od leta 2013 oziroma sredstva, katerih višina bo izhajala iz izvedene analize po konsistentni uvedbi institucionalne binarnosti.

25. Ukrep: **Izboljšanje prostorskih razmer in opremljenosti institucij:**

a. razvoj raziskovalne infrastrukture

- Od leta 2011 razpisi ARRS.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT), ARRS, visokošolske institucije, raziskovalni zavodi.
- Pojasnilo: MVZT bo v 2010 objavilo nacionalni Načrt razvoja raziskovalne infrastrukture, v katerem bo opredelilo prioriteta področja razvoja raziskovalne

infrastrukture. Na teh področjih bodo vložena dodatna sredstva za izboljšanje opremljenosti institucij in doseganje kritične mase na tem področju. Vzpostavljen bo tudi virtualni center in mehanizem za dostop do prostih zmogljivosti raziskovalne infrastrukture. Ukrep se nanaša na visoko šolstvo in znanstveno-raziskovalno dejavnost, saj bo dostop do novih infrastrukturnih centrov odprt po načelu znanstvene odličnosti.

- Financiranje ukrepa: skupaj okoli 50 milijonov EUR proračunskih sredstev do 2020.

b. razvoj pedagoške infrastrukture

- V letih 2013 – 2020.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT), visokošolske institucije, raziskovalni zavodi.
- Financiranje ukrepa: zagotovili bomo nova sredstva, ki bodo potrebna za novo pedagoško opremo po opravljeni analizi glede na iztrošenost opreme in stanju zasedenosti prostorov (okvirna višina 50 milijonov EUR).

26. Ukrep: Institucionalna prilagoditev na vseh področjih delovanja visokošolskih institucij za uporabo novih tehnologij in IKT opreme

- Od leta 2011 – 2012.
- Odgovornost: visokošolske institucije.
- Pojasnilo: V namen višje kakovosti visokošolskih institucij bomo le te spodbudili, da v svoje delovanje vključijo IKT opremo in sodobne tehnologije. Gre tako za administrativno oziroma upravljavsko dejavnost institucij kot vpeljavo novih tehnologij v učni proces oziroma podporo za učni proces. Visokošolske institucije bodo prav tako nudile izobraževanje kadrov in študentov za uporabo te opreme ter ostale oblike podpore.
- Financiranje ukrepa: zagotovili bomo nova sredstva, ki bodo potrebna za smotrno nabavo nove IKT opreme (okvirna višina sredstev 15 milijonov EUR).

2.6 Internacionalizacija

Internacionalizacija slovenskega visokega šolstva je ključna za njegov razvoj, saj je zagotovilo njegove kakovosti. Prinaša večanje znanja, izboljšanje oziroma pridobivanje interpersonalnih, komunikacijskih in kulturnih kompetenc, novo študijsko ponudbo za bodoč trg dela ipd. Ob neugodnih demografskih trendih bo odprtost v mednarodni prostor tudi spodbujalo sodelovanje z drugimi državami in regijami na tistih področjih, kjer sami ne bomo dosegali kritične mase. Trenutno je privlačnost našega visokošolskega prostora v primerjavi z drugimi državami na izjemno nizki ravni, zato je treba sprejeti vrsto takojšnjih nacionalnih in institucionalnih ukrepov za povečanje internacionalizacije slovenskega visokošolskega prostora.

Visokošolske institucije bodo delovale mednarodno. Univerze se bodo v veliki meri vključevale v mednarodno sodelovanje preko sodelovanja v mrežah univerz, mednarodnih projektih in izvajanju skupnih študijskih programov. Prav tako bodo povečale sodelovanje s tujimi institucijami pri izvajanju raziskovalne dejavnosti. Odstotek sredstev za raziskovalno dejavnost iz mednarodnih fondov bo do leta 2020 podvojen. Poučevanje se bo lahko izvajalo tudi v tujih jezikih, odločitev o tem bo prepuščena visokošolskim institucijam.

Mednarodna usmerjenost bo omogočala tako povezovanje z najbližjimi sosedskimi regijami kot tudi z najboljšimi institucijami iz vsega sveta. Še posebej želimo povečati privlačnost slovenskega visokošolskega prostora za študente iz Zahodnega Balkana ter Evro – Sredozemske regije. Postati želimo primer dobre prakse na področju regijske mobilnosti.

Za doseganje postavljenih ciljev bomo oblikovali celovite ukrepe, ki bodo pritegnili tuje študente, raziskovalce in drugo osebje, hkrati pa tudi ukrepe, ki bodo vsaj eni petini naših študentov omogočali mednarodno mobilnost v času študija vsaj za čas enega semestra. Visokošolske institucije bodo skladno s svojim novim profilom sprejele institucionalne ukrepe za povečanje mednarodnega delovanja, kot npr. vključevanje mednarodne dimenzije v poučevanje, konstantno in kakovostno jezikovno usposabljanje za osebje in študente, oblikovanje dolgoročnih strateških formalnih partnerstev s tujimi institucijami, spodbujanje gostovanja učiteljev na tujih univerzah, oblikovanje skupnih študijskih programov, vključevanje opravljanje dela študijske obveznosti v tujini kot redni sestavni del večine študijskih programov. Da bi pritegnili večje število tujih strokovnjakov, ki bodo poučevali in raziskovali na slovenskih visokošolskih institucijah, bomo med drugim posodobili plačni sistem in nudili ostale oblike podpore tujcem. Oblikovana bo Nacionalna strategija za internacionalizacijo slovenskega visokega šolstva, ki bo vključevala tudi ukrepe za povečanje atraktivnosti slovenskega visokošolskega sistema.

Priznavanje v tujini pridobljenega izobraževanja bo fleksibilno in odprto. Za namene nadaljnjega izobraževanja bo priznavanje prepuščeno univerzam, za namene zaposlovanja pa se bo postopek sprostil in poenostavil.

2.6.1 Cilji:

- Leta 2020 bo slovensko visoko šolstvo del globalnega visokošolskega prostora, ki bo svojo kakovost nenehno izboljševalo v sodelovanju in tekmovanju z najboljšimi tujimi institucijami:
 - o njegova kakovost bo skladna z Evropskimi standardi kakovosti in mednarodno primerljiva, njegovi dosežki pa mednarodno konkurenčni;
 - o v odprtosti do mednarodnega prostora bo del Evropskega visokošolskega prostora, povezano s sosednjimi regijami ter najrazvitejšimi drugimi državami iz celega sveta;
 - o poučevanje in raziskovanje v visokem šolstvu bo potekalo v sodelovanju s tujimi institucijami, visokošolskimi učitelji in raziskovalci ter ob prisotnosti tujih študentov;
 - o število skupnih študijskih programov s tujimi visokošolskimi institucijami se bo bistveno povečalo;
 - o slovenski študenti, visokošolski učitelji in drugo osebje ter raziskovalci se bodo učili, izpopolnjevali, poučevali in raziskovali tudi na tujih institucijah;
 - o priznavanje v tujini pridobljenega izobraževanja bo fleksibilno in odprto.

- Slovenija bo privlačna destinacija za visokošolski študij ter pedagoško, raziskovalno in strokovno delo tujih študentov in strokovnjakov:
 - o do konca desetletja bo vsaka slovenska visokošolska institucija oblikovala nabor študijskih programov, ki jih bo ponujala v tujih jezikih za tuje študente, pri tem so bodo prioriteto usmerile na podiplomske študijske programe;
 - o slovenske univerze bodo izvajale nekatere študijske programe za mednarodno mešane skupine študentov;
 - o delež tujih državljanov med študenti, visokošolskimi učitelji, sodelavci in raziskovalci se bo do leta 2020 bistveno povečal, tako da bo skupaj z mednarodnimi aktivnostmi zagotavljal mednarodni značaj slovenskih visokošolskih institucij;
 - o Slovenija bo primer dobre prakse na področju regijske mobilnosti (Zahodni Balkan).

- Oblikovan bo poseben štipendijski oziroma finančni sklad za mobilnost študentov, visokošolskih učiteljev in raziskovalcev iz prednostnih regij in držav v RS, ki bodo definirane v Nacionalni strategiji za internacionalizacijo slovenskega visokega šolstva.

Merilo:

Leta 2020 bo 20% slovenskih diplomantov mobilnih

Do leta 2020 bo najmanj petina doktorskih študentov študira na programih, ki so skupni programi s tujimi univerzami

Do konca desetletja se bo obseg projektne dejavnosti v sodelovanju z najboljšimi tujimi institucijami podvojil, delež sredstev, pridobljenih v okviru mednarodnih projektov pa povečal za desetino

Do leta 2020 bo delež tujih študentov na slovenskih visokošolskih institucijah vsaj 10 %

Med visokošolskimi učitelji, sodelavci in raziskovalci bo do leta 2020 vsaj 10 % tujih državljanov

2.6.2 Ukrepi:**27. Ukrep: Oblikovanje Nacionalne strategije za internacionalizacijo slovenskega visokega šolstva**

- Do leta 2012.
- Odgovornost: Strategijo pripravi ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, ob sodelovanju vseh visokošolskih partnerjev ter Sveta RS za visoko šolstvo, sprejme pa Vlada RS.
- Pojasnilo: Strategijo bomo oblikovali zaradi pomembnosti internacionalizacije in naše prioritete usmeritve nanjo. Strategija bo natančneje opredelila elemente internacionalizacije slovenskega VŠ, prednostne geografske regije in področja sodelovanja z njimi ter osnovne ukrepe in mehanizme za doseganje zastavljenih ciljev. Bo tudi izhodišče za financiranje mednarodnih sporazumov in programov sodelovanja ter mednarodne mobilnosti, ki se zagotavlja iz proračunskih virov.

28. Ukrep: Visokošolske institucije bodo ob upoštevanju Nacionalne strategije za internacionalizacijo slovenskega visokega šolstva pripravile mednarodne institucionalne strategije z lastnimi prednostnimi usmeritvami, bi bodo del širšega poslanstva in razvojnega načrta institucije

- Do leta 2013.
- Odgovornost: visokošolske institucije, NAKVIS.
- Pojasnilo: Visokošolske institucije bodo poiskale svojo vlogo v strategiji internacionalizacije ter natančneje opredelile svoj načrt na tem področju.
- Institucionalni načrt bo osnova za pogajanja o novem razvojnem delu financiranja, ki jih bodo visokošolske institucije v okviru večletnih pogodb lahko pridobile za svoj načrt mednarodnih aktivnosti.

29. Ukrep: **Do leta 2020 regija Zahodnega Balkana kot primer dobre prakse na področju regijske mobilnosti**

- Do leta 2012 bomo na vzajemni osnovi uvedli enake pogoje študija za državljane držav Zahodnega Balkana glede plačevanja šolnine kot veljajo za domače študente in študente držav članic EU.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT), CMEPIUS, Javni sklad za razvoj kadrov in štipendiranje, visokošolske institucije.
- Pojasnilo: Slovenija prepozna strateško usmerjenost na regijo Zahodnega Balkana tudi na področju visokega šolstva. Za pritegnitev študentov iz te regije ter za oblikovanje dobre regionalne prakse je potrebno poleg izboljševanja kakovosti slovenskega visokega šolstva omogočiti tudi privlačne pogoje za študij študentov iz omenjene regije. Za ta namen bomo uvedli posebne štipendijske sheme oziroma ciljno financiranje iz obstoječih virov, pri tem bomo še posebej spodbujali doktorske in podoktorske kandidate.

30. Ukrep: **Odprava administrativnih ovir ter koncentracija virov financiranja za mednarodno mobilnost**

- Do leta 2012.
- Odgovornost: MVZT, MDDSZ, CMEPIUS, Javni sklad za razvoj kadrov in štipendiranje.
- Pojasnilo: Financiranje mednarodne mobilnosti trenutno poteka preko različnih institucij (Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendije, Cmeplus,...), podeljevanje pa je med seboj neusklajeno. V prihodnje bo temeljilo na Nacionalni strategiji za internacionalizacijo slovenskega visokega šolstva. Proučili pa bomo tudi možnost združitve vseh virov sredstev za podporo različnih oblik mednarodne mobilnosti v okviru ene institucije. Prav tako bi bilo potrebno zakonsko omogočiti lažji, bolj fleksibilen postopek razpisov in podeljevanja štipendij za tujce, zato bomo proučili smiselnost in učinkovitost uporabe ZUP na tem področju.

31. Ukrep: **Posebne ciljne podpore za mobilnost:**

a. za slovenske študente v tujino
b. za najboljše tuje študente v Slovenijo

- Od leta 2011 naprej.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT in MDDSZ), CMEPIUS, Javni sklad za razvoj kadrov in štipendiranje.
- Pojasnilo: Za omogočanje in spodbujanje večje mobilnosti študentov, je potrebno ciljno usmeriti sredstva za podporo študiju v tujini ter za tuje študente za študij v Sloveniji ter smiselno zagotoviti dodatna sredstva.

32. Ukrep: Spodbujanje slovenskega osebja za izmenjavo v tujino za daljše obdobje

- Od leta 2011 naprej.
- Odgovornost: visokošolske institucije.
- Pojasnilo: Poleg privabljanja tujih strokovnjakov za delo v Sloveniji, je potrebno spodbujati tudi slovenske kadre za delo in izpopolnjevanje v tujini. Za polno in celovito izkušnjo si bomo prizadevali za dolgoročne izmenjave (vsaj eno leto). Prav tako bomo spodbudili institucionalno prilagoditev praks za izrabo obstoječih možnosti in shem (t.i. sobotno leto). V sistemu je namreč že sedaj veliko možnosti za izmenjave kadrov, ki niso v celoti izkoriščene.
- Financiranje ukrepa: oblikovano v novi finančni perspektivi Evropskega strukturnega sklada in vse programske možnosti, ki že obstajajo znotraj programov Evropske unije.

33. Ukrep: Posebni ukrepi za pritegnitev tujih strokovnjakov:
a. posodobiti plačni sistem zaposlenih v visokem šolstvu in omogočiti višje plačilo za najboljše tuje (in domače) strokovnjake kot je omogočeno danes
b. omogočiti ostale podporne mehanizme za tuje strokovnjake (nastanitev, pomoč pri pridobivanju delovnih dovoljenj, pomoč pri varstvu otrok ipd.)

- Od leta 2012 naprej.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT in MJU), visokošolske institucije.
- Pojasnilo: Za dvig kakovosti slovenskega visokošolskega in raziskovalnega prostora moramo pritegniti najboljše tuje strokovnjake. V ta namen je potrebno omogočiti privlačne pogoje dela, in sicer primerno plačilo ter ostale oblike podpore. Vlada RS bo oblikovala zakonodajo in pogoje za omogočanje privlačnih pogojev dela na visokošolskih institucijah, le te pa bodo nudile podporne mehanizme ob izbiri tujih strokovnjakov.

- Financiranje ukrepa: oblikovano v novi finančni perspektivi Evropskega strukturnega sklada in vse programske možnosti, ki že obstajajo znotraj programov Evropske unije.

34. Ukrep: **Republika Slovenija bo podpirala dejavnosti dveh mednarodnih ustanov na področju visokega šolstva, ki lahko pomembno prispevata k večji internacionalizaciji sistema:**

- a. ICPE kot primer ciljno usmerjene podpore sodelovanju s pomembno državo (Indijo kot eno od naglo razvijajočih se BRIC držav); ter**
- b. Evro-sredozemska univerza, ki kot ena od prioritet Unije za Sredozemlje odpira možnosti za mreženje slovenskih univerz z univerzami iz 42 drugih v obsežen proces vključenih držav**

- Odgovornost: Vlada RS (MVZT) in visokošolske institucije.
- Pojasnilo: V podporo ciljni in načrtovani usmeritvi internacionalizacije prepoznavamo vlogo posameznih mednarodnih ustanov za doprinos k razvoju visokošolskega sistema v celoti. Zato bomo okrepili podporo obstoječim ustanovam strateškega pomena, ki lahko izboljšajo sodelovanje slovenskih visokošolskih institucij z regijami z visokim potencialom.

35. Ukrep: **Poučevanje v tujih jezikih**

- S spremembo Zakona o visokem šolstvu leta 2011; ukrep bo uveljavljen od leta 2012.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT), visokošolske institucije.
- Pojasnilo: V namen višje kakovosti visokega šolstva ter njegove internacionalizacije in mednarodne atraktivnosti, bodo lahko visokošolske institucije izvajale študijski proces v tujih jezikih. Pri tem se bodo še posebej usmerile na 3. in 2. študijsko stopnjo. Ukrep bo ob dvigu privlačnosti slovenskega visokošolskega prostora vplival tudi na pridobivanje jezikovnih, medkulturnih in drugih generičnih kompetenc študentov in osebja. Pri tem bodo visokošolske institucije in osebje skrbeli za razvoj slovenskega jezika v visokem šolstvu in znanosti. Institucije bodo prav tako nudile podporo svojim študentom in osebju za tuje jezike.
- Financiranje ukrepa: preko osnovnega in novega razvojnega dela financiranja.

36. Ukrep: **Podvojiti obseg raziskovalne dejavnosti izvedene v transnacionalnih projektih oziroma aktivnostih**

- Do leta 2020 (postopna rast do 2020).
- Odgovornost: visokošolske institucije.
- Pojasnilo: Trenutno je v Sloveniji 12 % raziskovalnih sredstev pridobljenih iz evropskih projektov. Povečati želimo mednarodno sodelovanje na raziskovalnem področju. V ta namen si bodo raziskovalne organizacije prizadevale doseči cilj podvojitve sredstev iz evropskih projektov oziroma podvojiti raziskovalno dejavnost, ki se izvaja v transnacionalnem okolju.

37. Ukrep: **Fleksibilno in odprto priznavanje v tujini pridobljenega izobraževanja za namene zaposlovanja**

- Z novim Zakonom o priznavanju in vrednotenju izobraževanja v letu 2011.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT).
- Pojasnilo: Trenutni postopki za priznavanje izobraževanja v tujini za namen zaposlovanja so administrativno zahtevni in dolgotrajni. Preučili bomo možnost, da bo nov sistem prenašal odgovornost v celoti na delodajalce, zbornice bodo sodelovale pri reguliranih poklicih, informacijska točka pa bo nudila le informacije v zvezi s tujim izobraževanjem. Sistem priznavanja za namen nadaljnjega izobraževanja bo ostal na ravni odgovornosti visokošolskih institucij.

2.7 Socialna razsežnost

V prihodnjem desetletju želimo omogočiti širok dostop do terciarnega izobraževanja in študij omogočiti vsem, ki imajo interes in so sposobni študirati, ter jim zagotoviti temeljne pogoje za uspešno dokončanje študija. Kljub velikemu porastu števila študentov ter razmeroma visoki vključenosti generacije v terciarno izobraževanje, še nimamo oblikovanih mehanizmov spremljanja študentskega telesa ter sistemsko identificiranih ovir k študiju ter njegovemu zaključku. Podatki kažejo, da je odstotek tistih, ki ne zaključijo študija visok, še posebej ob primerjavi z nekaterimi drugimi državami Evropske unije ali OECD. V ta namen želimo poenotiti sistem socialnih transferjev za študente v bolj transparentno obliko. Prav tako bomo oblikovali sisteme spremljanja študentskega telesa, odkrivanja ovir k študiju ter sprotno sprejemanje ukrepov in prilagajanje sistema socialnih transferjev na podlagi ugotovitev. Visokošolske institucije bomo spodbudili k oblikovanju institucionalnih praks pri sledenju svojim študentom. Prav tako jih bomo spodbujali k razvoju študentskih svetovalnih servisov v smislu oblikovanja kariernih centrov oziroma kariernega in akademskega ter psihološkega svetovanja. Med podporne centre sodijo tudi športne kapacitete in strokovno izvedene športne aktivnosti, ki jih visokošolske institucije nudijo svojim študentom.

Večjo pozornost bomo namenili ustreznosti zastopanosti oziroma vključevanju posameznih družbenih skupin v visoko šolstvo. Sestava študentov, ki vstopajo v visoko šolstvo, v njem sodelujejo in ga dokončajo na vseh stopnjah, mora odražati strukturno raznolikost našega prebivalstva. Razvili bomo mehanizme prepoznavanja skupin, ki so podpovprečno zastopane v visokem šolstvu, in preučili razloge za tovrstne razlike. Oblikovali bomo spodbude za njihovo vključevanje, kar bo tudi stalna dejavnost visokošolskih institucij.

Omogočili bomo pogoje za bogatejšo ponudbo vseživljenjskega učenja na terciarni ravni tudi preko posodobitve postopkov za akreditacijo študijskih programov za pridobitev izobrazbe in izpopolnjevanje, spodbujanja fleksibilnih učnih poti ter javnosti odprtega dostopa do objektivne informacije o ponudnikih visokošolskega izobraževanja v Sloveniji. Pri tem bomo spodbujali visokošolske institucije ter višje strokovne šole za omogočanje fleksibilnih učnih poti ter priznavanje predhodno pridobljenega znanja ter kompetenc, ki mora vsekakor ustrezati postavljenim akademskim standardom. Neformalno in priložnostno učenje bo tako pravica posameznika ter predmet presoje visokošolskih institucij.

Omogočiti želimo študij brez šolnin, vendar pravičneje in v luči vseživljenjskega učenja. Država bo posamezniku plačala stroške študija za prvo študijsko stopnjo kadarkoli v življenju, vendar le štiri leta, kar pomeni eno leto več, kot bo nominalna dolžina študija. Posameznik bo lahko koristil pravico plačila štirih let za izobraževanje na prvi stopnji študija kadarkoli v življenju, lahko bo tudi vstopal in izstopal iz sistema. Če bo ponavljal ali se prepisal večkrat, tako da bo skupaj njegovo izobraževanje trajalo več kot štiri leta, bo stroške študija za čas nad štirimi leti kril sam. Pravico za kritje stroškov izobraževanja na prvi študijski stopnji bodo lahko koristili vsi posamezniki, ki še ne bodo imeli dosežene

izobrazbe na tej ravni oziroma tisti, ki jim država še ni financirala študija na tej ravni. Ta štiri leta jim bodo pripadale tudi vse ostale socialne ugodnosti, torej štipendije, subvencije za prehrano, prevoze, bivanje ipd.

Na drugi stopnji študija bo posamezniku država financirala stroške študija dve leti kadarkoli v življenju, vendar jih bo posameznik ob neuspešnem zaključku vračal državi. Obdobje, v katerem bo moral posameznik zaključiti študij, preden jih bo vračal, bo tri leta. Socialne ugodnosti, povezane s statusom študenta, bo lahko posameznik na drugi študijski stopnji koristil dve leti.

Na tretji stopnji študija se bo na novo celostno uredil sistem financiranja doktorskega študija, pri čemer bodo vse obstoječe sheme med seboj komplementarne: shema mladih raziskovalcev, mladi raziskovalci v gospodarstvu ter nova inovativna shema sofinanciranja doktorskega študija. Država bo zaradi zagotavljanja ustreznega števila raziskovalcev in obnove kadrov financirala stroške doktorskega študija določenemu številu kandidatov, ostali doktorski kandidati pa si bodo šolnino krili sami v celoti. Vsekakor pa bomo pri določanju števila mest za doktorski študij omejili skladno s kapacitetami, ki jih imajo univerze, vključno s številom mentorjev. Pri določanju števila kandidatov, ki jim bo država financira stroške doktorskega študija, se bo pri izbiri področij varovalo celosten razvoj vseh disciplin, še posebej pa bo več sredstev namenjenih področjem, ki bodo določena kot nacionalne prioritete. Izbiro kandidatov bodo opravljale univerze.

Država bo krila stroške študija skladno z opisanim sistemom načeloma za študij na javnih visokošolskih institucijah, lahko pa tudi na koncesioniranih institucijah. Pri tem bomo striktno opredeliti kriterije za izbiro koncesioniranih institucij, in sicer za izbiro in ohranitev koncesij v luči kakovosti delovanja teh institucij ter izobraževanja, ki jih nudijo, in potreb družbe po novih ali dodatnih visokošolskih institucijah.

2.7.1 Cilji:

- Dostop do visokega šolstva – povečevanje vključenosti generacije v terciarno izobraževanje.
- Pravičnejše in v luči vseživljenjskega učenja omogočiti študij brez šolnin na prvi študijski stopnji ter ob uspešnem študiju na drugi in tretji študijski stopnji.
- Enoten in transparenten sistem socialnih transferjev za študente, vezanih na pravico koriščenja za določeno število let.
- Prepoznavanje in spodbujanje večje vključenosti manj zastopanih skupin prebivalstva.

Merilo:

Delež prebivalstva med 30 in 34 leti s terciarno izobrazbo bo do leta 2020 vsaj 45%

V letu 2020 bo vključenost generacije v terciarno izobraževanje od 19 do 24 let 75 %

V letu 2020 bo 20 % vseh študentov v terciarnem izobraževanju starejših od 29 let

2.7.2 Ukrepi**38. Ukrep: Financiranje študija na 1. in 2. študijski stopnji kadarkoli v življenju ob določenih pogojih**

- S spremembo Zakona o visokem šolstvu leta 2011 in novim sistemom financiranja od leta 2011 naprej; ukrep bo uveljavljen najkasneje v študijskem letu 2012/2013.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT).
- Pojasnilo: Financiranje iz vidika študenta od študijskega leta 2013/2014 bo potekalo po sledečem ključu:
 - a. Država bo financirala študij do največ 240 vpisanih ECTS za prvo stopnjo študija kadarkoli v življenju, če posameznik še nima doseženega tega nivoja izobrazbe in če mu država še ni financirala študija na tem nivoju. Izjema je študij za regulirane poklice, ki traja dlje časa – v tem primeru bo država financirala študij v trajanju celotnega študija. V financiranje za prvo študijsko stopnjo iz se šteje tudi obdobje študija na višjih strokovnih šolah;
 - b. Država bo financirala šolnino za 120 vpisanih ECTS za drugo stopnjo študija kadarkoli v življenju za uspešni študij, če posameznik še nima doseženega tega nivoja izobrazbe in če mu država še ni financirala študija na tem nivoju. Če posameznik ne bo zaključil študija v času trajanja študija plus eno leto, bo vračal šolnino - v primeru delnega študija se obdobje dokončanja študija šteje 1 leto po akademskem letu, v katerem je vpisal zadnje ECTS. Izjema je študij za regulirane poklice, ki traja dlje časa – v tem primeru bo država financirala študij v trajanju celotnega študija.

39. Ukrep: Vzpostavitev sistema vračanja sredstev ob nedokončanem študiju po študijskih programih druge stopnje

- S spremembo Zakona o visokem šolstvu v letu 2011; ukrep bo uveljavljen od študijskega leta 2012/2013.
- Sprejetje izvedbenega predpisa v letu 2012.
- Odgovornost: Vlada (MVZT, MF), DURS.
- Pojasnilo: Na drugi stopnji študija bo posamezniku država financirala stroške študija v višini 120 ECTS kadarkoli v življenju, vendar jih bo posameznik ob neuspešnem zaključku vračal državi. Obdobje, v katerem bo moral posameznik zaključiti študij, preden jih bo vračal, bo eno leto po zadnjih vpisnih ECTS. Socialne ugodnosti, povezane s statusom študenta, bo lahko posameznik na drugi študijski stopnji koristil dve leti.

40. Ukrep: Celostna ureditev sistema financiranja doktorskega študija, ki bo temeljila na spodbujanju odličnosti in nagrajevanju rezultatov

- V letu 2011 pregledati in uskladiti predpise, ki urejajo sofinanciranje doktorskega študija v Sloveniji. V celoti bo ukrep implementiran od študijskega leta 2012/2013.
- Odgovornost: MVZT, ARRS, TIA, visokošolske institucije.
- Pojasnilo: Na tretji stopnji študija se bo na novo celostno uredil sistem financiranja doktorskega študija, pri čemer se bodo harmonizirale vse sheme financiranja doktorskega študija (shema mladih raziskovalcev in inovativna shema financiranja doktorskega študija). Država bo zaradi zagotavljanja odlične izvedbe doktorskega študija zagotovila financiranje stroškov študija ter življenjskih stroškov ustreznega števila doktorskih kandidatov – raziskovalcev, vendar jih bo posameznik ob neuspešnem zaključku vračal državi. Ostali kandidati si bodo za prilagojene oblike študija ter raziskovalnega procesa šolnino in stroške študija v celoti krili sami. Pri tem bo kriterij vpisa na doktorski študij primerna kapaciteta univerz vključno s številom mentorjev.

41. Ukrep: Enoten in transparenten sistem socialnih transferjev za študij, vezanih na pravico koriščenja določenega števila let

- S spremembo zakonodaje pod okriljem MDDSZ; ukrep bo uveljavljen najkasneje v študijskem letu 2012/2013.
- Odgovornost: Vlada RS (MDDSZ, MVZT, MZ).
- Pojasnilo: Sistem socialnih transferjev bomo harmonizirali, tako, da bodo posamezne ugodnosti dodeljene enotno, vključno s študentskimi namestitvenimi kapacitetami. Za slednje bomo do leta 2015 namenili 1.500, do 2020 pa 4.500 novih ležišč.

- Enoten in transparenten sistem socialnih transferjev za študij bo urejen po sledečem ključu:
 - o Za 1. študijsko stopnjo bo obdobje prejemanja socialnih transferjev 4 leta ne glede na zaključek študija (npr. v primeru daljšega obdobja študiranja ali v primeru delnega študija);
 - o Za 2. študijsko stopnjo bo obdobje prejemanja socialnih transferjev 2 leti ne glede na zaključek študija (npr. v primeru daljšega obdobja študiranja ali v primeru delnega študija);
 - o Za 3. študijsko stopnjo bomo uvedli enotno shemo financiranja študija in stroškov življenja posameznika za določeno število kandidatov. Za tiste, ki ne bodo vstopili v shemo, bo obdobje prejemanja socialnih transferjev 3 leta ne glede na zaključek študija.

42. Ukrep: **Uvedba posebnih posojilnih shem**

- S spremembo zakonodaje pod okriljem MDDSZ; ukrep bo uveljavljen najkasneje v študijskem letu 2012/2013.
- Odgovornost: Vlada RS (MDDSZ, MVZT).
- Pojasnilo: Posebne posojilne sheme bodo dodatna oblika pomoči in ne nadomestna štipendijam. Obrestno mero bo subvencionirala država in bo za posameznika znašala manj kot običajna obrestna mera.

43. Ukrep: **Vključevanje manj zastopanih skupin prebivalstva v terciarno izobraževanje**

- Pričetek analize v letu 2012, implementacija s spodbudami od leta 2015.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT).
- Pojasnilo: Ukrep pomeni naročilo za izvedbo analize strukture študentov z namenom ugotoviti zastopanost posameznih skupin prebivalstva in identifikacijo manj zastopanih skupin v visokem šolstvu. Po analizi strukture študentskega telesa ter identifikaciji manj zastopanih skupin prebivalstva bomo oblikovali spodbude za dodatno podporo vključevanja teh skupin v visoko šolstvo. Za to bomo namenili dodatnih 1,5 milijona EUR letno. Visokošolske institucije ter višje strokovne šole bomo spodbudili k razvoju načinov privabljanja, vključevanja in pomoči pri zaključevanju študija za manj zastopane skupine prebivalstva. Za to aktivnost bodo lahko pridobile sredstva v okviru novega razvojnega dela financiranja (opisan pod dimenzijo »financiranje« spodaj).
- Financiranje ukrepa: zagotovili bomo novih 50.000 EUR za raziskavo ter do 1,5 milijona EUR letno za dodatne podpore vključevanja identificiranih skupin.

44. Ukrep: Spremljanje študentskega telesa ter ovir za dostop v terciarno izobraževanje

- Pričetek systemskega spremljanja od leta 2013.
- Odgovornost: Vlada RS (MVZT) in visokošolske institucije ter višje strokovne šole.
- Pojasnilo: Študentsko telo, njegovo sestavo ter ovire k dostopu in dokončanju študija bomo spremljali systemsko. Na podlagi analiz bomo nenehno prilagajali sistem socialnih transferjev ter morebitnih dodatnih spodbud k študiju. Visokošolske institucije in višje strokovne šole bomo spodbudili k oblikovanju institucionalnih praks pri sledenju svojim študentom. Prav tako jih bomo spodbujali k razvoju študentskih svetovalnih servisov v smislu oblikovanja kariernih centrov oziroma kariernega in akademskega ter psihološkega svetovanja in športnih kapacitet.
- Financiranje ukrepa: preko novega razvojnega dela financiranja ter 2.430.000 EUR do leta 2014 iz finančne perspektive Evropskega strukturnega sklada.

3. Normativi in standardi

1. Prva stopnja: traja 180 ECTS
2. Druga stopnja: traja 120 ECTS
3. Enoviti magistrski študiji – samo EU regulirani poklici
4. Tretja stopnja: od 180 do 240 ECTS
5. Redni študij traja 60 ECTS na leto, delni študij traja 30 – 45 ECTS na leto
6. Standard za posamezne visokošolske institucije:
 - a. univerze morajo obsegati vsaj štiri znanstvena področja oziroma discipline (FRASCATI) in vsaj pet izobraževalnih področij (ISCED)
 - b. univerze morajo vsaj 50 % kadra zaposlovati v oblikah rednega delovnega razmerja za večinski delež
 - c. politehnike imajo aktivno sodelovanje z gospodarstvom – najmanj 50 % kadra z vsaj triletnimi delovnimi izkušnjami iz gospodarstva ali negospodarstva

4. Področja nacionalnega pomena

Omogočali in spodbujali bomo celovit razvoj vseh študijskih, znanstveno-raziskovalnih, umetniških in strokovnih področij.

Do leta 2012 bo Vlada RS v sodelovanju Ekonomsko socialnim svetom Vlade RS, Svetom RS za visoko šolstvo ter Svetom za znanost in tehnologijo RS pripravila področja nacionalnih prioritet. Izobraževalna ter raziskovalna dejavnost se bo nato izvajala v sodelovanju vseh relevantnih visokošolskih zavodov in inštitutov preko ene mreže, kar bo vodilo k izkoriščanju vseh kadrovskih, prostorskih, znanstvenih in ostalih kapacitet ter zagotavljajo nastanek novih spoznanj.

5. Spremljanje uresničevanja NPVŠ

Za uspešno doseganje ciljev NPVŠ je potrebno zagotoviti sprotno spremljanje uresničevanja ter sprejemanje izvajanja zadanih ukrepov glede na dogodke in kontekst v prihodnosti.

Zaradi nerazdružljive povezanosti visokošolskega in raziskovalno razvojnega prostora, bomo zagotovili skupno spremljanje obeh programskih dokumentov iz področja visokega šolstva ter raziskovalne in inovativne dejavnosti. Neodvisna skupina ekspertov bo skupno

spremljala doseganje postavljenih ciljev in učinkov ter izvajanje ukrepov. Letno bo podajala poročilo Svetu RS za visoko šolstvo in Svetu za znanost in tehnologijo RS. Po skupni obravnavi bosta sveta poročala Vladi RS o izvajanju programov ter podala predloge dopolnitev oziroma ukrepov za učinkovitejšo izvedbo obeh dokumentov.

Vlada RS bo poročilo poslala v obravnavo Državnemu zboru vsako drugo leto vključno s predlogi za ukrepanje.

6. Okvirni obseg sredstev za uresničevanja NPVŠ

(Projekcija potrebnih sredstev za izvedbo NPVŠ bo določena po javni razpravi, ko bo oblikovan predlog za obravnavo na Vladi RS.)

7. Povzetek NPVŠ

Visokošolski sistem

- Na novo opredeliti pogoje za ustanavljanje in delovanje posameznih vrst visokošolskih institucij.
- V novi ureditvi visokošolskih institucij omogočiti popolnoma avtonomno odločanje o notranji organizacijski strukturi.
- Uvesti institucionalno binarnost: razločitev univerz in politehnik.
- Uvesti programsko binarnost tudi na drugi študijski stopnji.
- Zmanjšati število študijskih programov in omogočiti večjo izbirnost vsebin.
- Posodobiti sistem habilitacij.
- Vzpostaviti sistem notranje organiziranosti univerz, ki bo spodbujal sodelovanje oddelkov in/ali članic ter omogočal večje število interdisciplinarnih in multidisciplinarnih programov.
- Izboljšati sodelovanje visokošolskih institucij z javnimi raziskovalnimi zavodi.
- Izboljšati sodelovanje visokošolskih institucij z gospodarstvom in negospodarstvom.
- Spremeniti izobrazbeno zahtevo prve in druge študijske stopnje pri zaposlovanju v sistemu javnih uslužbencev.

Struktura študija in visokošolskih kvalifikacij

- Priprava Nacionalnega ogrodja kvalifikacij in izvedena samocertifikacija visokošolskega ogrodja kvalifikacij.
- Enotna struktura študija po modelu 180 ECTS + 120 ECTS + 180 do 240 ECTS.
- Redefinirati način izvajanja študija: letnik študijskega programa za pridobitev izobrazbe bo obsegal 60 ECTS, ob 'delni' oz. zmanjšani obremenitvi pa od 30 do 45 ECTS na leto.

Financiranje

- Povečati skupna sredstva za visokošolsko dejavnost in znanstveno-raziskovalno delo.

- Skozi večletne mehanizme financiranja visokošolskih institucij, ki bodo nagrajevali uspešne visokošolske institucije, vzpostaviti sistem financiranja s temeljnim in razvojnim stebrom.
- Zagotoviti stabilnost financiranja znanstveno-raziskovalnega dela univerz z uvedbo integralnega raziskovalnega financiranja (t.i. raziskovalni »lump-sum«).

Različnost in raznolikost

- Omogočena organizacijska, programska in izvedbena profilacija visokošolskih institucij; visokošolske institucije bodo oblikovale različna poslanstva.

Kakovost in odgovornost

- Sistem zagotavljanja kakovosti (zunanji – NAKVIS in notranji – na visokošolskih institucijah) bo v celoti deloval skladno z evropskimi standardi in smernicami za kakovost v visokem šolstvu.
- Na visokošolskih institucijah bo utrjena kultura kakovosti in kultura odgovornosti.
- Ukinitev programskih akreditacij in prehod na institucionalno akreditacijo.
- Visokošolske institucije bodo razvile podporne aktivnosti za didaktično usposabljanje in podporo pedagoškemu kadru.
- Povečati kadrovske kapacitete visokošolskih institucij in omejiti ekstremna števila študentov na visokošolskega učitelja.
- Bolje umestiti študij na daljavo v slovenski visokošolski sistem.
- Izboljšati prostorske razmere in opremljenost visokošolskih institucij.

Internacionalizacija

- Leta 2020 bo slovensko visoko šolstvo del globalnega visokošolskega prostora, ki bo svojo kakovost nenehno izboljševalo v sodelovanju in tekmovanju z najboljšimi tujimi institucijami:
 - o njegova kakovost bo skladna z Evropskimi standardi kakovosti in mednarodno primerljiva, njegovi dosežki pa mednarodno konkurenčni;
 - o v odprtosti do mednarodnega prostora bo del Evropskega visokošolskega prostora, povezano s sosednjimi regijami ter najrazvitejšimi drugimi državami iz celega sveta;
 - o poučevanje in raziskovanje v visokem šolstvu bo potekalo v sodelovanju s tujimi institucijami, visokošolskimi učitelji in raziskovalci ter ob prisotnosti tujih študentov;

- število skupnih študijskih programov s tujimi visokoškolskimi institucijami se bo bistveno povečalo;
 - slovenski študenti, visokoškolski učitelji in drugo osebje ter raziskovalci se bodo učili, izpopolnjevali, poučevali in raziskovali tudi na tujih institucijah;
 - priznavanje v tujini pridobljenega izobraževanja bo fleksibilno in odprto.
- Slovenija bo privlačna destinacija za visokoškolski študij ter pedagoško, raziskovalno in strokovno delo tujih študentov in strokovnjakov:
 - do konca desetletja bo vsaka slovenska visokošolska institucija oblikovala nabor študijskih programov, ki jih bo ponujala v tujih jezikih za tuje študente, pri tem so bodo prioriteto usmerile na podiplomske študijske programe;
 - slovenske univerze bodo izvajale nekatere študijske programe za mednarodno mešane skupine študentov;
 - delež tujih državljanov med študenti, visokoškolskimi učitelji, sodelavci in raziskovalci se bo do leta 2020 bistveno povečal, tako da bo skupaj z mednarodnimi aktivnostmi zagotavljal mednarodni značaj slovenskih visokoškolskih institucij;
 - Slovenija bo primer dobre prakse na področju regijske mobilnosti (Zahodni Balkan).
 - Oblikovan bo poseben štipendijski oziroma finančni sklad za mobilnost študentov, visokoškolskih učiteljev in raziskovalcev iz prednostnih regij in držav v RS, ki bodo definirane v Nacionalni strategiji za internacionalizacijo slovenskega visokega šolstva.

Socialna razsežnost

- Dostop do visokega šolstva – povečevanje vključenosti generacije v terciarno izobraževanje.
- Pravičneje in v luči vseživljenjskega učenja omogočiti študij brez šolnin na prvi študijski stopnji ter ob uspešnem študiju na drugi in tretji študijski stopnji.
- Enoten in transparenten sistem socialnih transferjev za študente, vezanih na pravico koriščenja za določeno število let.
- Prepoznavanje in spodbujanje večje vključenosti manj zastopanih skupin prebivalstva.

8. Priloge

8.1 Slovar

ARRS

Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije

BDP

Bruto družbeni proizvod

CMEPIUS

Center RS za mobilnost in evropske programe

DURS

Davčna uprava Republike Slovenije

ENQA

the European Association for Quality Assurance in Higher Education

(<http://www.enqa.eu/>)

Evropski standardi in smernice

Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area

EQAR

the European Association for Quality Assurance in Higher Education

(<http://www.eqar.eu/>)

Horizontalna raznolikost

Raznolikost med študijskimi programi znotraj posamezne ravni študija; npr. študijski programi prve študijske stopnje so med seboj različni po vsebini, orientaciji, načinu dela.

Priložnostno učenje

Zaobjema priložnostno učenje in pridobljeno znanje ob vsakodnevnem udejstvovanju posameznika.

Institucionalna akreditacija

Institucionalna akreditacija je proces evalviranja visokošolskih institucij (univerz, fakultet, visokih strokovnih šol) za presojo njihove kakovosti ter ugotavljanja njihovega služenja študentom ter družbi. Rezultat procesa je 'podeljena akreditacija' oziroma status akreditirane institucije.

MDDSZ

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve

MF

Ministrstvo za finance

MG

Ministrstvo za gospodarstvo

MJU

Ministrstvo za javno upravo

MVZT

Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologiji

MZ

Ministrstvo za zdravje

NPVŠ

Nacionalni program visokega šolstva

NAKVIS

Nacionalna agencija RS za kakovost v visokem šolstvu

Neformalno učenje

Zaobjema vse tisto učenje, ki je opravljeno v okoljih izven sistema za pridobivanje formalne izobrazbe oziroma ravni izobrazbe. Vključuje torej razne tečaje, seminarje, usposabljanja, konference in podobno.

Pametna specializacija

Koncept pametne specializacije se je razvil v okviru razprav o vlogi Evropskega raziskovalnega prostora in nakazuje pomembno spremembo organiziranosti raziskovalno-razvojnne dejavnosti v smeri oblikovanja takšnih nacionalnih in regionalnih vizij in strategij, ki bodo osredotočena na specifična razvojna področja.

Priznavanje predhodno pridobljenega znanja (RPL – »Recognition of prior learning«)

Je proces priznavanja tistega znanja, ki ga je posameznik pridobil po različnih poteh v predhodnem udejstvovanju. Zaobjema formalno, neformalno in priložnostno učenje oziroma znanje, pridobljeno po vseh treh poteh.

Programska akreditacija

Programska akreditacija je proces evalviranja študijskih programov za presojo njihove kakovosti. Rezultat procesa je 'podeljena akreditacija' oziroma status akreditiranega študijskega programa.

Redni študij – delni študij

Redni študij pomeni študij s polno obremenitvijo, torej 60 ECTS na leto oziroma vpisanih 60 ECTS na leto.

Delni študij po novem bo praviloma le prilagojeno izvajanje študija v manjšem obsegu, praviloma med 30 in 45 ECTS na leto.

Študent

Je študirajoča oseba, vpisana na visokošolske institucije in višje strokovne šole, ne glede na življenjsko obdobje ali način izvajanja študija (polni – delni študij; študij na daljavo; vseživljenjsko učenje).

Vključenost generacije

Vključenost generacije (oziroma Gross Enrolment Ratio) je celotno število študentov v državi deljeno z številom državljanov te države v določeni starostni skupini, tipično, ko zapustijo srednjo šolo (npr. 19 do 24 let).

Vseživljenjsko učenje

»Vseživljenjsko učenje je dejavnost in proces, ki zajema vse oblike učenja, bodisi formalno bodisi neformalno in aformalno ter naključno ali priložnostno (Dodatek, 10, str. 35-36). Poteka v različnih učnih okoliščinah, od rojstva prek zgodnjega otroštva in odraslosti do konca življenja, s ciljem, da se izboljšajo posameznikovo znanje in spretnosti. Z učenjem pridobivamo tudi interese, značajske poteze, vrednote, odnos do sebe in drugih ter druge osebne lastnosti. (Dodatek, 11, str. 36-37)« Vir: Strategija vseživljenjskega učenja v Sloveniji, MŠŠ, 2007; stran 10.

Tipična generacija

Zaobjema tiste generacije, ki se običajno vpisujejo na visokošolske institucije, torej za starostno skupino od 19 do 24 let.

8.2 Izhodišča za NPVŠ

Izhodišča NPVŠ 2011-2020 so dosegljiva na spletni strani:

http://www.mvzt.gov.si/fileadmin/mvzt.gov.si/pageuploads/pdf/visoko_solstvo/IZHODI%C5%A0%C4%8CA_ZA_NACIONALNI_PROGRAM_-_v30.6.pdf

8.3 Podatki

Podatki in analize o visokem šolstvu so dosegljivi na spletni strani:

http://www.mvzt.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/nacionalna_programa_v_pripravi/

8.4 Relevantna mednarodna poročila in deklaracije

8.4.1 Dokumenti bolonjskega procesa

Vsi dokumenti (obe deklaraciji, ter pet komunikejev) so dosegljivi na spletni strani:

<http://www.ehea.info/>

8.4.2 Relevantni dokumenti evropske unije

Evropa 2020: Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast:

http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_SL_ACT_part1_v1.pdf

Strategija Izobraževanje in usposabljanje 2020:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:119:0002:0010:SL:PDF>

8.4.3 Ostali dokumenti

Komunike Svetovne konference o visokem šolstvu 2009 (UNESCO):

http://www.unesco.org/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/ED/ED/pdf/WCHE_2009/FINAL%20COM_MUNIQUE%20WCHE%202009.pdf

Visoko šolstvo do 2030 (OECD):

http://www.oecd.org/document/11/0,3343,en_2649_39263238_41788555_1_1_1_1,00.html

http://www.oecd.org/document/18/0,3343,en_2649_35845581_43908242_1_1_1_1,00.html

8.4.4 Študije in podatki

- Eurydice

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/index_en.php

- Eurostat

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>

- OECD

http://www.oecd.org/statsportal/0,3352,en_2825_293564_1_1_1_1_1,00.html

- Evropska komisija

http://ec.europa.eu/education/index_en.htm